

Ri nab'e carta xutz'ib'aj ri Pablo che riglesia k'o Corinto

Ri Pablo kuya pan rutzil kiwach ri hermanos e k'o pa ri tinamit Corinto

1 ¹Ri'in in Pablo, insik'im ruma ri Dios re kinu'an utaqo'n ri Qanimajawal Jesucristo, ruma e lik karaj ri' ri Dios chwe. Ri'in junam ruk' ri hermano Sóstenes kaqaya pan rutzil wach alaq, ²ri alaq utinamit ri Dios k'o chila' Corinto. Alaq cha'tal ruma ri Dios cha' kak'oji' alaq puq'ab' ri Qanimajawal Jesucristo; alaq k'u sik'im che jun b'inik silab'ik lik chom chwach ri Dios, ma e karaj ri' chiqe junam kuk' konoje ri kakiloq'nimaj rub'i' ri Qanimajawal Jesucristo, tob' pa taq chawi e k'o wi. Ma Rire e Qanimajawal qe ri'oj y ke rike. ³K'ulu alaq ri unimal rutzil k'u'xaj y ri utzil chomal re ri Qaqaw Dios y re ri Qanimajawal Jesucristo.

Ri Pablo katioxin chwach ri Dios

⁴Ri'in xaqi kintioxin che ri Dios uma ralaq, ma ruma ri Qanimajawal Jesucristo, ri Dios uya'om lo ri unimal rutzil uk'u'x che alaq. ⁵Yey na xa ta jub'iq' ri k'ulum alaq ruma k'o alaq puq'ab' ri Cristo*; ya'tal k'u ch'a'tem alaq y na'oj alaq che utzijoxik ri na'oj re ri Dios. ⁶Xjikib'ax k'u uwach ri Utzilaj Tzij puwi ri Cristo ruma ri u'anom ri Dios uk' alaq. ⁷Jek'ula' ronoje ri kajawax che rutinamit ri Dios, ya'tal chi che alaq; xew chi k'u lik oye'em alaq ruk'unib'al ri Qanimajawal Jesucristo. ⁸Ek'u ri' ri Dios katikib'an e alaq chi utz wo'ora y k'a pa ri k'isb'al q'ij, cha' jela' na jinta chi k'ana mak kariqitaj che alaq chwach ri Dios chupa ruq'ijol ruk'unib'al ri Qanimajawal Jesucristo. ⁹Ri Dios lik jusuk', ma ronoje ri kub'i'tisij e ku'ano y e Rire sik'iyom e alaq cha' ku'an alaq xa jun ruk' Ruk'ajol, wa' e ri Qanimajawal Jesucristo.

**Ri Pablo keb'upixab'aj ri hermanos
ruma kijachom kipa**

¹⁰Kampixab'aj k'u alaq hermanos chupa rub'i' ri Qanimajawal Jesucristo: K'ola alaq chi utzil chomal y majach pa alaq. E ri lik ub'e e chu'ana xa jun na'oj alaq y xa jun k'u'x alaq. ¹¹Kamb'i'ij wa' che alaq hermanos ma xinweta'maj e k'o ri xaqi kech'o'jin chixo'lib'al alaq; xinta wa' chikichi' jujun chike ri e k'o pa rocho ri Cloé. ¹²Nutom e k'o jujun che alaq kakib'i'ij: «In re ri Pablo.» E k'o jujun chik kakib'i'ij: «In re ri Apolos,» jujun chik: «In re ri Pedro» y e k'o ne jujun chik kakib'i'ij: «Ri'in in re ri Cristo.» ¹³¿Jachom neb'a upa ri Cristo? ¿E neb'a ri'in in Pablo ri xkam chwa cruz uma ralaq? ¿O pa rub'i' neb'a ri Pablo xk'ul wi alaq ri bautismo*? Na e taj. ¹⁴Lik kantioxij che ri Dios ma ri'in xew xinya ri bautismo chike jujun che alaq, wa' e ri Crispo y ri Gayo. ¹⁵Jek'ula' na jinta junoq che alaq utz kub'i'ij: “Ri'in xink'ul ri bautismo pa rub'i' ri Pablo.” ¹⁶Yey xinya ne bautismo chike ri e k'o chirocho ri Estéfanos. Na kak'un ta chi chinuk'u'x we k'o junoq chik. ¹⁷Kamb'i'ij k'u wa' ma ri nuchak xuya ri Cristo na e ta ri kanya bautismo, e ri kantzijoj ri Utzilaj Tzij. Y rutzijoxik kan'ano na e ta ruk' nimaq taq ch'a'tem y animal na'oj xa re ruwachulew. Ma na kuaj taj we ri winaq e kakiyak nuq'ij ri'in yey na keb'ok ta k'u il ri' che ri Utzilaj Tzij puwi ri Cristo y ri xu'an Rire chwa ri cruz.

Ruchuq'ab' y runa'oj ri Dios kaq'alajin ruma ri Cristo

¹⁸Rutzijoxik rukamik ri Cristo chwa ri cruz e jun sachib'al na'oj chikiwach ri kesachik. No'lj k'u chiqawach ri kojkolob'etajik, ruk' rukamik Rire e kaq'alajin ruchuq'ab' ri Dios. ¹⁹Ma jewa' kub'i'ij ri Dios chupa Ruch'a'tem:
Ri'in kansach uwach ri kina'oj ri tikawex kakich'ob'o lik
k'o keta'am,
y kank'utu na jinta ke'elawi ri kina'oj ri kakich'ob'o lik
k'o kina'oj *Is. 29:14*
kacha'.

²⁰Ri kakib'i'ij lik k'o keta'am, ¿sa' kutiqoj ri kina'oj? Raj k'tutunel re ri tzijpixab', ¿sa' kutiqoj ronoje ri kimajom? Yey ri lik kakich'a'tib'ej uk'iyal taq na'oj re waq'ij ora, ¿sa' kutiqoj ronoje ri kakib'i'ij? Na jinta kutiqoj, ma ri Dios

uq'alajisam chik na jinta ke'elawi ri kina'oj ri tikawex re ruwachulew.

²¹Ri Dios ruma ri unimal una'oj na xuya ta luwar chike ri tikawex kaketa'maj uwach Rire xa ruma ri kina'oj rike. Ri xuk'ul uk'u'x Rire e keb'ukolob'ej ri kakub'i' kik'u'x ruk' ruma rutzijoxik ri Utzilaj Tzij, tob' wa' e jun sachib'al na'oj chikiwach taq ri winaq. ²²Ma raj judi'ab' kakitz'onoj k'utub'al re ruchuq'ab' ri Dios, yey raj Grecia e lik ke'ek kik'u'x che umajik unimal taq na'oj. ²³No'j ri'oj e kaqatzijoj rukamik ri Cristo chwa ri cruz. Yey wa' e tzaqib'al chike raj judi'ab',^a y e jun sachib'al na'oj chike ri na e ta aj judi'ab'.^b ²⁴No'j k'u ri eb'usik'im ri Dios, tob' e aj judi'ab' o na e ta aj judi'ab', rike kakimaj usuk' e ruma ri Cristo kaq'alajin ruchuq'ab' y runimal una'oj ri Dios. ²⁵Tob' e k'o tikawex kakich'ob'o ri Dios pacha' na jinta una'oj o na jinta uchuq'ab'; na ruk' ta k'u ri', ri kina'oj y ri kichuq'ab' rike, na kajunimax ta k'enoq ruk' runa'oj y ruchuq'ab' ri Dios.

²⁶Lik k'u ch'ob'o pe raqan alaq hermanos puwi sa' ri wach alaq echiri' xsik'ix alaq ruma ri Dios; ma chikiwach ri winaq, na e ta k'i ri lik k'o kina'oj chixo'l alaq, yey na e ta k'i ri lik k'o kichuq'ab' y ri lik k'o kiwach chixo'l alaq. ²⁷Ma ri Dios eb'ucha'om ri kab'i'x chike na jinta ko kina'oj, cha' e kuya kik'ix ri kaki'an che kib' lik k'o kina'oj. Eb'ucha'om ri lik na jinta ko kichuq'ab' cha' e kuya kik'ix ri e taqanelab' k'o kichuq'ab'. ²⁸Yey eb'ucha'om ri kab'i'x chike lik na jinta ko kichak, ri lik k'aqom b'i kiq'ij kuma ri winaq y ri na jinta k'ana kiwach cha' e kusach uwach ri kichuq'ab' ri lik k'o kiwach. ²⁹Ri Dios u'anom wa' cha' na jinta junoq ku'an nim che rib' chwach Rire. ³⁰Yey ruma k'u Rire k'o alaq puq'ab' ri Qanimajawal Jesucristo, ri kaq'alajisan ri Q'ijsaq re ri Dios chiqe. Ruma k'u ri Qanimajawal, 'anom jusuk' chiqe chwach ri Dios, oj ya'tal chupa ri santowilaj b'linik, y oj esam chi puq'ab' ritzel. ³¹E uwari'che e pacha' ri tz'ib'ital kan chupa Ruch'a'tem ri Dios:

China ri karaj kuyak uq'ij,
e chuq'alajisaj ri' janipa ri u'anom ri Qanimajawal Dios
che rub'linik usilab'ik.

Jer. 9:23-24

^a 1:23 E chikiwach raj judi'ab', Rutaqo'n lo ri Dios na kakamisax taj.

^b 1:23 Hch. 17:32

2 ¹Hermanos, ri'in echiri' xinopon uk' alaq cha' kantzijoj ri Utzilaj Tzij re ri Dios, na xintzijoj ta wa' ruk' nimaq taq ch'a'tem y unimal na'oj xa re ruwachulew. ²Ri xinch'ob'o e xew kantaqej utzijoxik ri Qanimajawal Jesucristo y rukamik Rire chwa ri cruz. ³Y echiri' xink'oji' uk' alaq, xinna'o na jinta nuchuq'ab' chiwib'il wib', yey xinjeq ne kin'irb'ot ruma ri nuxi'in ib' ma xinna'o na kanriq ta u'anik janipa ri karaj ri Dios chwe. ⁴Ek'u rutzijoxik xin'ano na e ta ruk' unimal na'oj xa re ruwachulew y chomilaj taq ch'a'tem kasokoso'nik, ma e ruk' ri Ruxlab'ixel ri Dios y ruchuq'ab' Rire ⁵cha' na kakub'i' ta k'u'x alaq ruk' ri Cristo* xa ruma unimal na'oj re ruwachulew, ma e ruma ruchuq'ab' ri Dios.

Ri Ruxlab'ixel ri Dios kuq'alajisaj Runa'oj ri Dios chiqe

⁶No'j echiri' oj k'o chikixo'l ri lik kijikib'am kik'u'x ruk' ri Dios, ri kaqatzijoj kaqa'an ruk' unimal na'oj. Na e ta ruk' unimal na'oj xa re ruwachulew, na e tane ruk' na'oj ke ri nimaq taq taqanelab' che ruwachulew, ri xa kasach kiwach. ⁷Ma ri kaqaq'alajisaj e ri unimal na'oj re ri Dios, yey wa' na eta'matal ta rojertan.^c Echiri' k'amaja' ne ka'an ruwachulew, Rire uch'ob'om chi uloq kuya wa na'oj chiqe re yakb'al qaq'ij. ⁸Wa' wa na'oj re ri Dios na xkimaj ta usuk' ri nimaq taqanelab' re ruwachulew. Ma ta e la' xkimaj usuk', na kakiya tane ri' chwa ri cruz ri Qajawal, ri lik nim uq'ij. ⁹E jela' pacha' ri tz'ib'ital kan chupa Ruch'a'tem ri Dios:

E taq ri winaq na kakimaj ta usuk'
ronoje ri utz ujikib'am uwach ri Dios
chike ri lik k'ax kena'w re Rire.

E taq wa' wa utz lik na jinta junoq iliyom re,
na jinta junoq tayom re
y na jinta ne junoq no'jijom wa'

Is. 64:4

kacha'. ¹⁰Yey ri Dios uq'alajisam chi wa' chiqe ri'oj ruma ri Ruxlab'ixel. Ma ri Ruxlab'ixel Rire ronoje reta'am, kumaj ne usuk' ri saqil una'oj ri Dios. ¹¹Chikixo'l taq ri winaq, çk'o nawi junoq reta'am sa' ri kuch'ob' juna chik tikawex? Na jintaj. Ma xew wa tikawex reta'am sa' ri k'o pa ranima'. Jek'ula' na jinta junoq reta'am runa'oj ri Dios, ma xew ri Ruxlab'ixel ri Dios eta'mayom re wa'. ¹²Yey wo'ora, ri qana'oj

^c 2:7 Col. 2:2-3

ri'oj na junam ta ruk' ri kina'oj ri na keta'am ta uwach ri Dios. Ma ri'oj e qak'ulum ri Ruxlab'ixel ri Dios cha' kaqeta'maj ronoje ri chomilaj sipanik uya'om Rire chiqe. ¹³Yey wa' wa kaqatzijoj, na e ta ruk' ch'a'tem qamajom chikij ri tikawex, ma e ruk' ri uk'utum ri Ruxlab'ixel ri Dios chiqe. Y jek'ula' e kaqaq'alajisaj runa'oj ri Dios ruk' ch'a'tem re ri Ruxlab'ixel ri Dios. ¹⁴Ek'u rachi na jinta ri Dios pa ranima', na kuk'ul ta uk'u'x ri kub'i'ij ri Ruxlab'ixel ri Dios che, ma chwach rire wa' xa sachib'al na'oj; yey na kumaj ta usuk', ma wa' xew kamajtaj usuk' we kaq'alajisax ruma ri Ruxlab'ixel ri Dios. ¹⁵Noj we ri Ruxlab'ixel ri Dios kataqan pa ranima' junoq, ri' kumaj usuk' sa' ri utz chwach ri Dios, y na kaq'at ta k'u tzij puwi'. ¹⁶Ruch'a'tem ri Dios jenewa' kub'i'ij:

¿K'o nawi junoq majayom usuk' ronoje runa'oj ri Dios Qajawxel?

¿K'o nawi junoq kaya'w una'oj Rire? ¡Na jintaj! *Is. 40:13* kacha'. Pero chiqe ri'oj ya'tal runa'oj ri Cristo.

Qonoje qachb'i'il qib' chupa ruchak ri Dios

3 ¹Hermanos, echiri' xink'o'ji' uk' alaq, na xinch'a't ta uk' alaq jela' pacha' kinch'a't kuk' tikawex kataqan ri Ruxlab'ixel ri Dios pa kanima'; ma e xinch'a't uk' alaq jela' pacha' kinch'a't kuk' tikawex k'a kakitaqej taq ri rayib'al re ri kiti'jil, ri k'amaja' k'o kik'iyib'al chwach ri Cristo. ²Jela' pacha' ka'an che juna ralko ak'a, na kaya' ta wa che ma xew kutij utz'um; jek'ula' xin'an ri'in, xinya k'utunik lik na k'ayew taj che alaq, ma k'amaja' kariq alaq uk'ulik ri k'utunik taqal chike ri k'o chi kik'iyib'al chwach ri Dios. Yey k'amaja' ne kariq alaq umajik usuk' wa', ³ma k'a taqem alaq taq ri rayib'al re ri ti'jil alaq. Ma chixo'l alaq e k'o ri k'ax kik'u'x chikij jujun chik y e k'o ri e aj ch'a'oj. ¿Na junam ta neb'a ri b'linik silab'ik alaq ruk' ri kib'linik taq ri winaq na keta'am ta uwach ri Qaqaw y e kakitaqej ri xa re ruwachulew? ⁴Ma chixo'l alaq e k'o ri kakib'i'ij: «In re ri Pablo» yey jujun chik kakib'i'ij: «In re ri Apolos.»

⁵Kantz'onoj k'u che alaq: ¿Sa' ruwach ri Pablo? ¿Y sa' ruwach ri Apolos? Ri'oj oj nimanel chwach ri Dios yey ruma ri chak xqa'an uk' alaq, xkoj alaq rub'i' ri Cristo*. Ri'in y ri Apolos xa e xqa'an ri chak uya'om ri Qanimajawal chiqe. ⁶E ri'in xintzijoj ri Utzilaj Tzij che alaq pacha' ku'an juna

awanel; y ri Apolos xuto' alaq cha' katiki' alaq chi utz chwach ri Dios pacha' ku'an juna aj tiko'n echiri' ku'an ja'anik. Pero ri k'iyib'al alaq, e ri Dios xya'wik. ⁷¿China k'u ri ri más k'o uwach? ¿E nawi ri xtikow re? ¿E nawi ri xja'an re? Na e taj, ma e ri Dios, ri kak'iyisan re. ⁸Ri katikow re y ri kaja'an re, xa jun kiwach; yey chikijujunal kakik'ul ri rajil uk'axel e chirij ri chak xki'ano. ⁹Ek'u ri' ri'oj xa oj umokom ri Dios yey ralaq e pacha' alaq rulew kachakux uwach ruma ri Dios.

Jenela' ralaq e pacha' alaq juna ja katajin ri Dios che uyakik. ¹⁰Yey Rire e xya'w panuq'ab' xinjeq ruchak chixo'lib'al alaq. E pacha' juna aj yakal ja, nab'e kutz'aq ruparaqan ri ja; tek'uchiri' jun chik aj chak kulem ri xan puwi'. Jek'ula' ri'in nab'e xintik riglesia; tek'uchiri' k'o jun chik xuto' alaq cha' kak'iy alaq chwach ri Dios. Ri chirajawaxik wi e chikijujunal raj chak kakilo su'anik kechakunik cha' kel chi utz ri chak. ¹¹Ma na utz ta k'enoq we k'o junoq kukoj jun chik uparaqan ri ja junwi chwa ri kojotal chik; yey ruparaqan ri ja kojotal chik, e ri Qanimajawal Jesucristo.

¹²Puwi ruparaqan juna ja k'o ri kuchapab'ej oro, plata o chomilaj ab'aj; y k'o ri kuchapab'ej tz'alam, xlab' o k'im. ¹³Che taq wa' wa kuchapab'exik k'o ri kakowin chupa ri aq' y k'o ri na kakowin taj; jek'ula' ri chak u'anom junoq pub'i' ri Cristo, ma pa ri q'ij re ri q'atb'al tzij, ri Dios kuq'alajisaj we utz ri chak u'anom o na utz taj. ¹⁴We ri chak u'anom k'o ukowil, kuk'ul k'u ri' ri rajil uk'axel kuya ri Dios; ¹⁵no'j we na jinta ukowil, ri' na jinta rajil uk'axel kuk'ulu. Kasach k'u uwach ri' ruchak, tob' rire k'a kakolob'etajik, e pacha' junoq kukolob'ej rib' echiri' kak'at ri rocho.

¹⁶¿Na eta'am ta neb'a ralaq, alaq rocho ri Dios yey e ri Ruxlab'ixel ri Dios ri jeqel uk' alaq? ¹⁷E uwari'che we k'o junoq kusach uwach ri rocho ri Dios, ^dri Dios kusach uwach ri ka'anaw wa'. Ma ri rocho ri Dios e santo; yey wa' e ralaq. ¹⁸Mak'o musok rib' chirib'il rib'. Ma we k'o junoq kuch'ob'o lik reta'am chi ronoje che ruwachulew, chirajawaxik ri' chu'ana che rib' pacha' junoq na jinta k'ana reta'am, cha' e kareta'maj runa'oj ri Dios. Jek'ula' ku'ana lik k'o una'oj paqatzij wi. ¹⁹Ma runimal na'oj re ruwachulew na jinta k'ana uwach chwach ri Dios. E pacha' ri tz'ib'ital kan chupa Ruch'a'tem ri Dios:

^d 3:17 “Kusach uwach ri rocho ri Dios”: Wa' e ke'elawi echiri' junoq kusach uwach ruchak ri Dios chikixo'l rutinamit.

E taq ri k'o kina'oj re sokoso'nik,
ri Dios ku'an chike ketzaq chupa ri kino'jib'al.

Job 5:13

²⁰Yey je tanchi wa' tz'ib'ital kanoq:

Ri Dios reta'am na jinta uchak

ri kina'oj ri kakich'ob'o lik keta'am chi ronoje *Sal. 94:11*

kacha'. ²¹E uwari'che lik na utz ta k'enoq we k'o junoq ku'an nim che rib' xa ruma e utaqem juna achi. Ma e ri Dios ya'yom ronoje che alaq. ²²Uya'om che alaq re to'b'el e alaq, ri Apolos y ri Pedro yey inuya'om ne ri'in. Uya'om ne che alaq ruwachulew, ri k'aslemal, ri kamik, janipa ri katajin waq'ij ora y ri katajin loq. Ronoje k'u ri' ri ya'tal che alaq, ruk' ri Dios petinaq wi.

²³Ek'u ralaq, alaq re ri Cristo; yey ri Cristo, re ri Dios.

Mojok il che ri kakich'ob' ri winaq chiqij

4 ¹Lik chirajawaxik wi konoje ri tikawex kaketa'maj e ri'oj xa oj to'b'el pa ruchak ri Cristo*, y ya'tal k'u chiqe kaqak'ut sa' ri karaj kuq'alajisaj ri Dios chike ri tikawex. ²Jela' pacha' lik chirajawaxik che juna aj chak lik kuchapab'ej chi utz ri ya'om puq'ab' ruma ri rajaw; jek'ula' ri' chirajawaxik kaqa'an ri'oj ruk' ri ya'tal paqaq'ab' ruma ri Qajawal. ³Ek'u ri'in na kinok ta il che taq ri kab'i'ij alaq che ri chak nu'anom, we utz o na utz taj. Na kinok tane il che taq ri kakib'i'ij ri tikawex che wa'. Yey na ub'e tane chwe ri'in kamb'i'ij we utz ri chak nu'anom. ⁴Ma kannal' chinuk'u'x e kintajin che u'anik ri karaj ri Qanimajawal; na ruk' ta k'u ri', xew che Rire taqal wi kub'i'ij we utz o na utz ta ri chak nu'anom. ⁵E uwari'che maq'at tzij alaq pakiwi ri raj chak ri Dios, we k'o kutiqoj o na jinta kutiqoj ri chak ki'anom; e choye'ej alaq ruk'unib'al ri Qanimajawal Jesucristo, ma echiri' kak'un Rire, kuq'alajisaj ronoje ri k'amaja' keta'maxik. K'a ek'uchiri' kaq'alajinik sa' ri k'o pa kanima' ri tikawex. Y chikijujunal k'ut kakik'ul che ri Dios ri yakb'al kiq'ij e chirij ri ki'anom.

⁶Hermanos, ruk' ri k'amb'al na'oj nuya'om lo chwi ri Apolos y panuwi ri'in, xuaj kampixab'aj alaq cha' kamaj alaq uyakik kiq'ij ri tikawex xew e chirij ri tz'ib'ital kan chupa Rutzij Upixab' ri Dios puwi ri ya'tal che alaq ka'an alaq. Ma we jela' ka'an alaq, na jinta k'o ri ku'an nim che rib' ruma utaqem junoq yey e kuk'aq b'i kiq'ij ri nik'aj chik.^e ⁷We k'o junoq u'anom nim che

^e 4:6 1Co. 3:19-23

rib' chixo'lib'al alaq, kantz'onoj che: «¿Su'chak kach'ob' la e lik k'o wach la chikiwa ri nik'aj chik? ¿K'o nawi majom la xa tukel la? Jintaj, ma janipa ri k'o uk' la y ri majom la, e ri Dios ya'yom che'la. Y we xa ya'tal che'la, ¿su'chak k'u ri' katak'ab'a' q'ij la?»

⁸Ralaq kana' alaq pacha' na jinta chi k'o kajawax che alaq. E kana' ralaq alaq chi b'eyom y alaq chi nimaq taqanelab'; yey na kajawax ta chi ne ri to'b'al qe'oj che alaq. Lik chom k'ut we ta pa saqil wi 'anom chi taqanelab' che alaq ruma ri Dios cha' junam kojtaqan uk' alaq.

⁹No'j chinuwach ri'in, ri oj utaqo'n ri Jesús na jinta ko qawach. Ma ri Dios oj ukojom oj k'isb'al chike ri tikawex. E pacha' oj k'o chuxe' q'atb'al tzij re kamik y koj'kam b'i re koj'kamisaxik, yey konoje xa kojkitzutza' chik, tob' tikawex, tob' ne ángeles. ¹⁰E ri'oj ruma qataqem ri Cristo kab'i'x chiqe sachinaq qana'oj; no'j ralaq kach'ob' alaq raqan lik k'o na'oj alaq chikiwa ri jujun chik kikojom rub'i' ri Cristo. E ri'oj e pacha' lik na jinta qachuq'ab', no'j ralaq lik k'o chuq'ab' alaq. E ralaq lik yakom q'ij alaq, no'j ri'oj lik k'aqom b'i qaq'ij. ¹¹Ek'u la' lik qatijom lo numik y tzajin chi', lik ne na jinta qaq'u'. Kojch'ayik y na jinta qocho pa koj'oj'i' wi. ¹²Lik ne kojkosik ma kojchakun ruk' ri qaq'ab'.^f E taq ri winaq kojkiyajo, no'j ri'oj kaqatz'onoj ri utz pakiwi'. Echiri' kojternab'ex ruk' k'axk'ob'ik, ri'oj lik kaqakuyu. ¹³Echiri' tzel kojkich'a'tib'ej, kaqak'ul uwach ruk' chomilaj ch'a'tem. K'a chupa ne waq'ij ora e pacha' chi oj aq'es na jinta uchak che ruwachulew ma lik k'aqom b'i qaq'ij kuma ri winaq.

¹⁴Kantz'ib'aj k'u ronoje wa' na e ta re kanya k'ix alaq; xa e re kampilab'aj alaq ma pacha' alaq walk'o'al lik k'ax kanna' alaq. ¹⁵Ma tob' lik e k'i ri kek'utun chiwach alaq chwi ri Cristo, na ruk' ta k'u ri', ri qaw alaq na e ta k'i, xew ri'in, ma in ri nab'e xintzijoj ri Utzilaj Tzij che alaq yey ruma k'u la', xkoj alaq rub'i' ri Cristo y xu'ana alaq ralk'o'al ri Dios. ¹⁶Ruma k'u wa', kamb'i'ij che alaq: 'Ana e alaq ri nu'anom ri'in ruk' ri nub'inik nusilab'ik chwach ri Dios. ¹⁷E uwari'che nutaqom b'i uk' alaq ri Timoteo, ri lik k'ax kanna'o ma e pacha' nuk'ajol chupa rub'i' ri Cristo. Rire lik ku'an chi utz ri taqom che ruma ri Qanimajawal. Echiri' kopon uk' alaq, ku'tzijoj tanchi che alaq ri nub'inik nusilab'ik ri'in ruk' ri Cristo, ma jela' nuk'utum pa taq chawi in ik'owinaq wi y pa taq riglesias.

^f 4:12 Hch. 18:3

¹⁸E k'o jujun chixo'lib'al alaq lik ki'anom nim che kib', ma e chikiwa rike na kinopon ta chi ri'in uk' alaq. ¹⁹Pero na kinmayin ta che kinopon uk' alaq we e karaj ri' ri Dios. Yey echiri' kinoponik, keb'e'nuwila na k'u ri ki'anom nim che kib', we paqatzij wi kakiriq u'anik janipa ri kib'i'im. ²⁰Ma na xa ta ruk' ch'a'tem kaq'alajin wi we junoq paqatzij wi k'o chupa rutaqanik ri Dios, ma e kaq'alajin ruk' ruchuq'ab' ri Dios che rub'inik usilab'ik. ²¹Kantz'onoj k'ut: ¿Sa' ri más utz? ¿Kinopon uk' alaq cha' ki'n'ana juna q'ilonik lik k'ax o e kank'ut ri rutzil nuk'u'x y ri ch'u'ch'uj nuk'u'x chiwach alaq? Paq'ab' alaq k'o wi.

Ri Pablo kuch'a'b'ej kipa riglesia ruma ri mak re jun hermano

5 ¹Eta'matal chi k'ut k'o jun chixo'lib'al alaq xu'an rixoqil che ruka'm uchu. Yey wa katajin che u'anik lik na e ta k'enoq, ma wa' na kilitaj tane chikixo'lib'al ri na keta'am ta uwach ri Dios. ²Y na ruk' ta k'u ri', iralaq lik 'anom nim che ib' alaq! ¿Su'b'e na xb'isoj ta alaq wa' wa mak? Ma ri xraj e ta xesaj b'i alaq chikixo'lib'al rutinamit ri Dios ri ka'anaw wa'.

³Ri'in nuq'atom chi tzij puwi ri x'anaw re wa' wa mak. Y tob' ne na in jinta uk' alaq chiwachil, e kuna' nuk'u'x ri'in pacha' in k'o uk' alaq. ⁴Kamb'i'ij k'u che alaq, molo ib' alaq chupa rub'i' ri Cristo* ruk' ruchuq'ab' Rire; yey mik'ow chik'u'x alaq, ri'in e pacha' in k'o chixo'lib'al alaq tob' na in jintaj. ⁵Ek'u ri ka'an alaq e kaya alaq wa aj mak puq'ab' ri Satanás[§] cha' jela' kasach uwach ri rayib'al re ruti'jil y jela' kakolob'etaj chupa ruq'ijol ruk'unib'al ri Qanimajawal.

⁶Lik na utz taj katak'ab'a' q'ij alaq ma k'o mak chixo'lib'al alaq. ¿Na eta'am ta neb'a alaq e jub'iq' levadura kusipowirisaj upa ronoje ri q'or? Wa' e ke'eloq, we k'o mak chixo'l alaq yey we na kesax taj, ri jujun chik kepachab' ruk'. ⁷Ri pam re ri nimaq'ij Pascua*, wa' 'anom ruk' k'ak' q'or na jinta levadura che; jek'uri'la' ralaq, chesaj ib' alaq chupa ri na utz taj re ri q'e'l b'inik silab'ik alaq cha' ku'an alaq jun saqil tinamit re ri Dios. Yey ralaq alaq chi saqil utinamit ri Dios, ma ri Cristo

§ 5:5 “Kaya alaq wa aj mak puq'ab' ri Satanás”: Ri xraj ri Pablo e ri xmakunik kuna' chuk'u'x ri mak xu'ano, kak'un k'u saq chwach y kutzelej utzij. 1Jn. 5:19

ya xkam paqak'axel ri'oj jela' pacha' ri b'exex re Pascua, ri xkamisaxik echiri' ri Dios xeb'ukolob'ej rutinamit Israel.^h
⁸Ek'u wo'ora ruma ri xu'an ri Cristo, qa'ana jun saqil nimaq'ij chwach ri Dios ruk' ri qab'inik qasilab'ik, cha' jela' oj pacha' ri pam re Pascua na jinta levadura che, ruma qaya'om kan ri na utz taj, wa' e ri ch'ulilaj mak xojk'ojj' wi ojertan, y pa saqil wi chojk'ola chupa ri Q'ijjaq.

⁹Chupa ri jun nucarta nutaqom b'i, ximb'i'ij pan che alaq machb'ilaj alaq ri kaketz'ab'ej uwa kiq'ij kuk' jujun chik na kik'ulel taj. ¹⁰Wa ximb'i'ij na e ta ke'eloq xa jumul kesaj ib' alaq kuk' konoje raj makib', ri na kikojom ta rub'i' ri Cristo. Wa' e ri kakiyoj kib' kuk' jujun chik, ri lik e rayinel, ri e eleq'omab' y ri e aj tioxab'. Ma we k'o junoq karaj karesaj rib' chikixo'l konoje raj makib', ¿su'anik k'u ri' kak'o'ji' wara che ruwachulew? ¹¹Ruk' ri xintz'ib'aj xuaj ximb'i'ij y e kamb'i'ij wo'ora: Machb'ilaj alaq junoq kub'i'ij ralk'o'al ri Dios yey karetz'ab'ej uwa uq'ij ruk' jun chik na uk'ulel taj, o junoq aj rayinel, aj tiox, aj ch'aminel, q'ab'a'rel o eleq'om. Kuk' wa' wa tikawex jela' kib'inik ksilab'ik, tob' ne xa wa'im ma'an alaq kuk'. ¹²Ma paq'ab' ralaq k'o wi kaq'at alaq tzij pakiwi ri hermanos re ri iglesia alaq. Pero ¿k'o nawi panuq'ab' ri'in o paq'ab' ralaq ri kaq'at tzij pakiwi ri na kikojom ta rub'i' ri Cristo? Na jintaj, ¹³ma e ri Dios ri kaq'ataw tzij pakiwi rike. Ek'u la' la jun aj mak k'o piglesia, chesaj b'i chixo'lib'al alaq.

Chirajawaxik e ralaq ri kayijb'an alaq ri ch'a'oj chixo'lib'al alaq

6 ¹Hermanos, echiri' k'o junoq che alaq kuko'j umak juna chik hermano, ¿su'b'e ku'ya'a wa' chwa juna aj q'atal tzij na b'are ta kuk'il rutinamit ri Dios? Ma ri lik ub'e e kayijb'a' alaq wa' chikiwach rutinamit ri Dios. ²¿Na eta'am ta neb'a alaq kopon jun q'ij rutinamit ri Dios kakiq'at ne tzij pakiwi ri e k'o che ruwachulew? We kopon k'u wa' wa q'ij echiri' kaq'at alaq tzij pakiwi ri e k'o che ruwachulew, ¿na jinta kami paq'ab' alaq ri' kaq'at alaq tzij puwi ri lik na il ta uwach k'o wo'ora? ³¿Na eta'am ta neb'a alaq kopon jun q'ij echiri' ri oj ralk'o'al ri Dios kaq'at ne tzij pakiwi ri ángeles na e ta jusuk'? We ek'u ri', lik taqal che alaq kariq alaq

^h 5:7 Éx. 12; 1P. 1:18-19

uyijb'axik wo'ora ri ch'a'oj kawinaqir chixo'lib'al alaq wara che ruwachulew. ⁴We k'o k'u ch'a'oj chiwach alaq puwi ri xa re ruwachulew, ¿su'b'e ke'ek alaq chikiwach e aj q'atal tzij na jinta k'ana ke che rutinamit ri Cristo*? ⁵Kamb'i'ij k'u wa' cha' kak'ix k'ana alaq che. Hermanos, ¿na jinta kami junoq che alaq k'o una'oj cha' kuyijb'a' ri ch'a'oj kawinaqir chixo'lib'al alaq? ⁶¿Utz neb'a la' we k'o ch'a'oj chikixo'l ri hermanos yey kakik'am k'u b'i wa' chwa juna aj q'atal tzij na reta'am ta uwach ri Dios? iNa utz taj!

⁷K'o ch'a'oj chiwach ralaq y wa' e k'utub'al re lik na utz ta 'anom alaq. Ma ri lik ub'e e kakuy alaq ri na usuk' taj ka'an chi'ij alaq tob' ne ka'an eleq' che alaq ruk' sokoso'nik. ⁸No'j ralaq e ka'an alaq ri na ub'e taj y ka'an ne alaq eleq' ruk' sokoso'nik, iyey wa' chike ri jujun chik hermanos ka'an wi alaq! ⁹¿Na eta'am ta neb'a alaq hermanos, e ri na jusuk' ta ri kib'inik kisilab'ik na jinta ke kuk' ri keb'ok chupa rutaqanik ri Dios? Lik masokotaj alaq; ma e janipa ri kaketz'ab'ej uwa kiq'ij kuk' jujun chik na kik'ulel taj, ri e aj tioxab', ri kemakun chirij ri k'ulanikil, rachijab' kaki'an che kib' pacha' e ixoqib', rachijab' kaki'an kik'ulel chike kach achijab', ¹⁰ri eleq'omab', ri lik ke'ek kik'u'x ruk' ri puaq, ri kakiya kib' che q'ab'arik, ri e ch'aminel, ri k'o kakimaj chike jujun chik ruk' sokoso'nik; konoje taq k'u wa' na jinta ke kuk' ri keb'ok chupa rutaqanik ri Dios. ¹¹E k'o k'u jujun che alaq rojertan e k'o chupa taq wa' wa mak. No'j wo'ora ch'ajtal chi alaq che ri mak, ya'tal chi alaq puq'ab' ri Dios cha' kab'in alaq jusuk' chwach, yey u'anom k'u che alaq na jinta chi mak alaq chwach ri Dios. Y ronoje wa' e ruma kojom alaq rub'i' ri Qanimajawal Jesucristo y ruma ri u'anom ri Ruxlab'ixel ri qa Dios pa anima' alaq.

Qayaka uq'ij ri Dios ruk' ri qacuerpo

¹²E k'o ri keb'i'n re: «Panuq'ab' k'o wi kan'an sa' ri kuaj kan'ano» kecha'. Qatzij, pero na ronoje ta k'ut taqal chwe kan'ano. «Panuq'ab' k'o wi kan'an sa' ri kuaj kan'ano» kecha'. Na ruk' ta k'u ri', na kanya ta luwar che ri rayinik re ri nucuerpo kataqan panuwi'. ¹³E k'o jujun chik kakib'i'ij: «Ri kaqatijo e uwach re ri qapa yey ri qapa e uwach kuk'ul ri kaqatijo» kecha'. No'j k'o jun q'ij echiri' ukab'ichal wa' kasach uwach ruma ri Dios. Ek'u ri qacuerpo na re ta kaqetz'ab'ej uwa

uq'ij ruk' ch'ulilaj mak, ma ri qacuerpo e re ri Qanimajawal y puq'ab' ri Qanimajawal k'o wi. ¹⁴Chwach k'u ri' ri Dios, lik k'o uwach ri qacuerpo. Ma jela' pacha' xu'an ri Dios che ri Qanimajawal echiri' xuk'astajisaj lo chikixo'l ri ekaminaq ruk' ruchuq'ab', jek'ula' ku'an chiqe ri'oj chiqawach apanoq. ¹⁵¿Na eta'am ta kami alaq ri', ri cuerpo alaq xa jun u'anom ruk' rucuerpo ri Qanimajawal Jesucristo? ¿Utz nawi we ri'in in re ri Cristo yey kanwesaj b'i wib' puq'ab' Rire y kanyoj k'u wib' ruk' juna ixoq xaqi kamakun kuk' achijab'? ¡Lik na utz ta ri! ¹⁶¿O na eta'am ta kami alaq echiri' juna achi kuyoj rib' ruk' juna ixoq xaqi kamakun kuk' achijab', wa' ku'ana xa jun ruk'? Ma jewa' tz'ib'ital kan chupa ri Tzij Pixab' re ri Dios: Rachi y rixoq echiri' kakijunimaj kib', «kikab'ichal keb'u'ana xa e jun chwach ri Dios»ⁱ kacha'. ¹⁷Jek'ula' we k'o juna tikawex kuya rib' puq'ab' ri Qanimajawal, ku'an xa jun uk'u'x ruk'.

¹⁸Kamb'i'ij k'u wa' che alaq: Lik chajij ib' alaq cha' na katzaq ta alaq pa ri mak ku'an jun echiri' karetz'ab'ej uwa uq'ij ruk' jun chik na uk'ulel taj. Ma ri jujun chik mak na karetz'elaj ta ri cuerpo pacha' wa jun mak, yey we jun ku'an wa', ri' chirij rucuerpo kamakun wi. ¹⁹¿Na eta'am ta neb'a alaq, ri cuerpo alaq e rocho ri Ruxlab'ixel ri Dios? Ma ri Dios uya'om ri Santowilaj Ruxlab'ixel che alaq cha' kajeqi' pa anima' alaq. Y ruma k'u la', na alaq ta chi rajaw ri k'aslemal alaq. ²⁰Alaq chi re ri Dios, ma Rire xuloq' alaq ruk' rukamik ri Qanimajawal.^j Ek'u uwari'che, yaka alaq uq'ij ri Dios ruk' ri cuerpo alaq y ruk' ronoje anima' alaq, ma ukab'ichal wa', re ri Dios.

Pixab'anik puwi ri k'ulanikil

7 ¹Ek'u wo'ora kank'ul pana uwach taq ri tz'onob'al x'an lo alaq chwi ri k'ulanikil pa ri carta xtaq lo alaq chwe. We juna achi kak'o'ji' utukel y na junta ixoq ruk', utz ri ku'ano. ²Pero ruma k'u ri tzaqib'al pa mak re rurayib'al ri cuerpo, más utz k'u ri' we rachi k'o rixoqil y rixoq k'o rachijil. ³Chirajawaxik k'ut e rachi chu'ana janipa ri taqal che ku'an ruk' ri rixoqil ruma e k'ulanik; jek'ula' rixoq chu'ana janipa ri taqal che ku'an ruk' ri rachijil. ⁴Rixoq na e ta rajaw rucuerpo ma rucuerpo puq'ab' ri rachijil k'o wi; jek'ula' rachi na e ta rajaw rucuerpo ma wa' puq'ab' ri rixoqil k'o wi. ⁵Maxu'yaj

ⁱ 6:16 Gn. 2:24 ^j 6:20 Ef. 1:7

k'u ib' alaq ri' chiwach alaq ruk' ri rayib'al alaq, xew we ch'a'tib'em chi alaq cha' na kajunimaj ta ib' alaq keb' oxib' q'ij ruma kaya ib' alaq pa oración. Ek'uchiri' kak'is ruq'ijol ri oración, junimaj tanchi ib' alaq. Ma we lik naj na kajunimaj ta ib' alaq, laj kak'am pa alaq ruma ri Satanás* y na kach'ij ta k'u alaq uchuq'ab'. ⁶Kamb'i'ij k'u wa' xa pacha' nupixab'anik ri'in che alaq; na e ta jun taqanik. ⁷Ek'u ri kanch'ob' raqan ri'in e lik utz ri' we ta konoje rachijab' kek'o'ji'ik jela' pacha' nu'anom ri'in. Na ruk' ta k'u ri', puq'ab' ri Dios k'o wi sa' rusipanik kuya chikijujunal. Ma chike jujun uya'om kachb'i'il, yey chike jujun chik uya'om kek'o'ji' kitukel.

⁸Kuaj kamb'i'ij chike ri achijab' na e ta k'ulanik y rixoqib' e malka'nib', e lik utz we rike kekanajik e la' kitukel pacha' ri nu'anom ri'in. ⁹No'j we rike na kakich'ij taj e k'o kitukel, más utz we kek'uli'ik, ma na utz taj we e kakiya kina'oj puwi ri kirayib'al y jek'ula' kakik'is kib'.

¹⁰Chike k'u ri e k'ulanik, kamb'i'ij wa': Na utz taj we rixox kujach kan ri rachijil. Y wa jun taqanik na xa ta nuch'a'tem ri'in, wa' re ri Qanimajawal. ¹¹Pero we rixox kujach kan ri rachijil, na utz taj we kak'uli' ruk' jun chik. Ri chu'ana' e kanaja na kan utukel o tzeleja tanchi ruk' ri rachijil y k'ola chi utzil chomal. Yey jela' rachi, e mujach kan ri rixoqil.

¹²Chike ri nik'aj chik kamb'i'ij, tob' wa' xa in kimb'i'n re, na e ta utaqanik ri Qanimajawal: We juna hermano k'o rixoqil na ukojom ta rub'i' ri Cristo*, yey wa' wi'xoq karaj kak'o'ji' ruk', na utz ta k'u ri' we ri hermano kujach kanoq. ¹³Yey jela' ruk' ri hermana k'o rachijil na ukojom ta rub'i' ri Cristo, we wa' wa'chi karaj kak'o'ji' ruk', na utz ta k'u ri' we ri hermana kujach kanoq. ¹⁴Ma we e la' juna ixox ukojom rub'i' ri Cristo yey ek'u ri rachijil k'amaja' kukojo, ruq'ab' ri Dios kak'o'ji' puwi wa'chi ruma ri rixoqil. Ma we na e ta u'anom ri', ruq'ab' ri Dios na kak'o'ji' ta pakiwi ri ralk'o'al. Pero na e ta u'anom, ma ruq'ab' ri Dios k'o pakiwi'.

¹⁵Yey we e la' juna achi o juna ixox na ukojom ta rub'i' ri Cristo y karaj kujach kan ri rachb'i'il ukojom rub'i' ri Cristo, kijacha na k'u kib'. Ma che ri ukojom rub'i' ri Cristo, na mak taj we na e ta rixe xtzukun ri jachanik. Ma ri Dios ojusik'im re koj'k'o'ji' chi utzil chomal. ¹⁶K'ola k'u utzil chomal ri' chixo'lib'al alaq, ma k'axtaj uma rilal hermana, kakolob'etaj ri achijil la; o k'axtaj uma rilal hermano, kakolob'etaj ri ixoqil la.

¹⁷E chirij taq k'u ri ki'anom echiri' xesik'ix ruma ri Qanimajawal, chikijujunal utz chekanajoq jela' pacha' ri eb'uya'om wi ri Dios. Y wa' wa nub'i'im che ralaq, e taqanik kan'an chike konoje ri kakimol kib' pub'i' ri Cristo. ¹⁸We k'o k'u juna achi k'o chi ri retalil re circuncisión* che echiri' xsik'ix ruma ri Qanimajawal, utz jela' kakanaj kanoq. O we k'o juna achi na jinta ri retalil re circuncisión che echiri' xsik'ix ruma ri Qanimajawal, na chirajawaxik taj kakoj che. ¹⁹Ma ri chirajawaxik wi na e ta we jun ukojom ri retalil re circuncisión o we na ukojom taj, ma ri lik chirajawaxik wi che jun e ku'an ronoje rutaqanik ri Dios.

²⁰Ek'u chirij ri k'o wi jun echiri' xsik'ix ruma ri Dios, utz we jela' kakanaj kanoq. ²¹We lal k'o la puq'ab' ri ajaw la echiri' xsik'ix la ruma ri Dios, mub'isoy k'u'x la; yey we kaya'taj che la kel la puq'ab' ri ajaw la, lik utz ri'. ²²Ma e junoq k'o puq'ab' rajaw echiri' xsik'ix ruma ri Qanimajawal, ri' kesax lo puq'ab' ritzel ruma ri Qanimajawal. Yey e junoq na jinta puq'ab' rajaw echiri' xsik'ix ruma ri Dios, wo'ora puq'ab' ri Cristo k'o wi. ²³Ek'u ralaq alaq re ri Dios, ma Rire uloq'om chi alaq ruk' rukamik ri Cristo. E uwari'che, maya ib' alaq pakiq'ab' ri tikawex xa ruma e lik kataqej alaq ri kina'oj. ²⁴Hermanos, ek'u chirij ri k'o wi jun echiri' xsik'ix ruma ri Dios, lik utz we jela' kakanaj kan chwach ri Dios.

²⁵Chike k'u ri na e ta k'ulanik, na jinta taqanik uya'om ri Qanimajawal chwe puwi wa', pero kanya k'u ri nupixab'anik ri'in chwi wa'. Y kanch'ob' k'ut utz kakub'i' k'u'x alaq wuk' puwi ri kamb'i'ij, ma ya'tal chwe ri'in ruto'b'al ri Qanimajawal. ²⁶Chinuwach ri'in, ruma ri k'axk'ob'ik oj k'o wi wo'ora, e utz we junoq kakanaj kanoq jela' pacha' ri u'anom. ²⁷Pero we k'o chi awixoqil, majach kanoq. No'j we na jinta awixoqil, mu'an e ub'is ak'u'x katzukuj awixoqil. ²⁸Pero we katk'uli'ik, utz; ma na mak taj we jun kak'uli'ik. Jenela' juna ali we kak'uli'ik, na mak taj. Pero e ri kek'uli'ik kape uk'ayewal che ri kik'aslem. Ek'u wa ya'l k'ayew na kuaj ta che alaq.

²⁹Hermanos, ri kuaj k'ut kamb'i'ij che alaq e wa': E taq ri q'ij k'o chiqawach na naj ta chik. E uwari'che e rachi k'o rixoqil, mu'an ri xew lik e k'o una'oj puwi ri rixoqil.^k

^k 7:29 Pa ri ch'a'tem griego kub'i'ij: "Janipa ri k'o kixoqil e ki'ana pacha' ri na jinta kixoqil". Wa' na e ta ke'elawi utz we junoq na kok ta il che ri rixoqil. Ri ke'elawi e chirajawaxik también kaqilij ruchak ri Qaqaw.

³⁰Jek'ula' janipa ri keb'oq'ik, makiya kib' xew che ri kib'is. Janipa ri keki'kotik, makiya kib' che ri ki'kotemal. Janipa ri kaki'an loq'oj, me'ek kik'u'x ruk' rub'itaq ke. ³¹Yey janipa ri kaki'kot kik'u'x ruk' taq ri k'o che ruwachulew, me'ek kik'u'x puwi wa'. Ma ronoje ri kilitaj che ruwachulew, xa kik'owik.

³²Ri kuaj ri'in che alaq e ri na jinta ub'is k'u'x alaq. Ri hermano na k'ulan taj, ruma na jinta ya'l k'ayew che, puq'ab' k'owi lik kuya rib' che ri chak re ri Qanimajawal y kutaqej janipa ri karaj Rire. ³³No'j ri hermano k'ulanik e kutaqej su'anik keb'uchajij rufamilia wara che ruwachulew y kutaqej sa' ri karaj ri rixoqil. ³⁴Jek'ula' na xa ta jun uwach ruchak, ma ku'an ri kajawax pa ruchak ri Dios y ku'an ri kajawax chike rufamilia. Y jenela' kuk' ri hermanas. Ma ri hermana na jinta rachijil, na jinta ya'l k'ayew che lik kutaqej sa' ri karaj ri Qanimajawal, ma utz k'u ri' kuya rib' puq'ab' ri Dios ruk' rucuerpo y ronoje ranima'. No'j ri hermana k'ulanik e kutaqej su'anik keb'uchajij rufamilia wara che ruwachulew y kutaqej sa' ri karaj ri rachijil. ³⁵Ek'u wa' wa ximb'i'ij che alaq re to'b'al e alaq, na re ta kankoj q'atb'al chiwach alaq; ma e cha' kak'o'iji alaq pa saqil wi y jek'ula' na jinta ya'l k'ayew re kaya ib' alaq che ruchak ri Qanimajawal.

³⁶Laj k'o junoq k'o umi'al' na jinta rachijil y kuch'ob' k'u raqan: «Laj na usuk' taj we na kanya ta luwar che ri numi'al kak'uli'ik, ma k'o chi rujunab'!» We rachi kuch'ob' k'u raqan taqal che rumi'al kak'uli'ik, e chu'ana ri', ma na mak taj. ³⁷No'j we k'o juna achi lik kuna' chuk'u'x utz kak'o'iji rumi'al utukel, puq'ab' rire k'o wi we kuk'ulub'a' rumi'al o na kuk'ulub'a' taj. Utz we na kuk'ulub'a' taj, pero xew we lik ujikib'am uwach ri ku'ano y na jinta junoq xminow uwach chupa. ³⁸E junoq kuk'ulub'a' rumi'al, utz ri ku'ano; yey ri na kuk'ulub'a' taj, más ne utz ri ku'ano.

³⁹Juna ixoq k'ulanik na jinta puq'ab' kak'uli' ruk' jun chik we k'a k'as ri rachijil. No'j we ri rachijil xkamik, puq'ab' k'o wi kak'uli' china ruk' karaj wi rire, xew tane we ruk' junoq uya'om rib' puq'ab' ri Qanimajawal. ⁴⁰Pero k'u chinuwach ri'in e más k'o ki'kotemal che rixoq malka'n we na kak'uli'

^l 7:36-38 Pa ri ch'a'tem griego kub'i'ij "q'apoj ali", pero na q'alaj taj we ri versículos 36-38 e kach'a't puwi juna achi ruk' ri umi'al o juna ala ruk' ri ali ujikib'am chik kak'uli' ruk'.

ta tanchik, yey ri'in kanch'ob'o wa kamb'i'ij e ruma ri Ruxlab'ixel ri Dios k'o wuk'.

Ri wa'im ik'owisam chikiwach ri tiox

8 ¹Wo'ora kuaj kinch'a't puwi' we utz o na utz taj katij ri ik'owisam chikiwach ri tiox. Q'alaj k'ut chiqajujunal ri'oj k'o chi qana'oj chwi wa'. Pero e k'o jujun kakich'ob'o kimajom chi usuk' ronoje; y ruma la', kaki'an nim che kib'. No'j we paqatzij wi k'o rutzil k'u'xaj pa qanima', lik kaqato' k'u qib' ri' cha' k'o qak'iyib'al chwach ri Dios. ²We k'o k'u junoq kuch'ob'o lik k'o reta'am, ri' k'amaja' kumaj usuk' ronoje ri lik chirajawaxik wi kareta'maj.^m ³No'j ri paqatzij wi k'ax kana'w re ri Dios, ri' ralk'o'al ri Dios yey eta'matal k'u uwach ruma ri Dios.

⁴Chwi taq k'u ri wa'im ik'owisam chikiwach ri tiox, ri'oj qeta'am na jinta juna tiox che ruwachulew k'o uk'aslem, ma xa jun ri Dios k'olik, na jinta jun chik. ⁵Tob' k'o ri kakib'i'ij e k'o taq dios che ruwa kaj y che ruwachulew; yey chikiwach k'u ri kekojow wa', lik e k'i ri kidios y ri kajawal;ⁿ ⁶no'j ri'oj qeta'am xa jun ri Dios k'olik, e ri Qaqaw, ri 'anayom re ronoje ri k'olik. Yey ri'oj oj k'o puq'ab' Rire. Y xa jun ri Qanimajawal, e Jesucristo. Ruma Rire 'anom ronoje ri k'olik y ruma ne Rire oj k'as ri'oj.

⁷Na konoje ta k'ut kakimaj usuk' puwi wa jun Dios k'aslik; ma e k'o hermanos ojertan xekitaqej taq tiox, yey k'a k'o pa kijolom wa' e k'aslik. Ek'u wo'ora we rike kakitij ri ik'owisam chwach juna tiox, e kakina' rike mak ri kaki'ano. E kakich'ob' wa' ruma na jinta ukowil ri kina'oj. ⁸Rike na kakimaj ta usuk' wa': Na ruma ta ri kaqatijo kojilitaj chi utz ruma ri Dios. Na ruma ta ri kaqatijo o ri na kaqatij taj k'o qawach o na jinta qawach chwach ri Dios.

⁹Paq'ab' alaq k'o wi sa' ri ka'an alaq. Na ruk' ta k'u ri', chajij ib' alaq che ri ka'an alaq, tob' eta'am alaq na mak taj. Ma na utz taj we xa uma ralaq ketzaq pa mak ri na jinta ukowil ri kina'oj. ¹⁰Ma k'axtaj k'o juna hermano na jinta

^m **8:1-2** Ri qamajom usuk' na tz'aaqat taj we na jinta ri rutzil uk'u'x ri Dios quk'. ⁿ **8:5** "Kajawal": E k'o ri kakich'ob'o k'o rajawal ri ya', k'o rajawal ri juyub' o k'o rajawal ri tiko'n; yey chikiwach rike, wa' wa rajawal na winaq taj, e jun uxlab'ixel k'o pa tew.

ukowil runa'oj y karil k'u la tz'ul la chwa ri mexa pa kak'ayix wi ri wa'im ik'owisam chwach juna tiox. Rilal eta'am la na mak ta wa', no'j ri jun chik na kumaj ta usuk' wa' yey xa ruma xril la katij rilal wa', ku'an k'u re pacha' ri ka'an rilal y kutijo. ¹¹Tob' rilal k'o na'oj la chwi wa', pero ruma ri ka'an la, ri hermano na jinta ukowil runa'oj, karesaj rib' chirij ri Cristo*. iWa' lik na ub'e taj, ma ruma ne rire xkam ri Cristo! ¹²Jek'ula' we kasachisaj alaq kina'oj ri na e tikil ta chi utz, ri' kamakun alaq chikij rike y ruk' k'u wa', e kamakun alaq chirij ri Cristo. ¹³E uwari'che we ri kantij ri'in ku'ana tzaqib'al che juna hermano, xa jumul ri' na kantij ta chi ti'o'n cha' jela' na katzaq ta ri jun hermano wuma ri'in.

Ri taqal che juna taqo'n re ri Jesús

9 ¹Ri'in zna in ta neb'a jun chike rutaqo'n° ri Jesús yey k'o k'u panuq'ab' kan'an ri taqal che ku'an juna taqo'n? In utaqo'n ma xinwil uwach ri Jesús ri Qanimajawal, yey ralaq alaq k'utub'al re ri nuchak ma wuma ri'in xk'o'ji' alaq puq'ab' Rire. ²Laj chikiwach jujun chik ri'in na in ta jun taqo'n re ri Jesús; no'j ralaq lik eta'am alaq in utaqo'n Rire, ma wuma ri'in xk'o'ji' alaq puq'ab' Rire yey wa' e k'utub'al re paqatzij wi ri'in in taqo'n re ri Qanimajawal. ³Chike k'u ri kakitz'aq nuchi', e kamb'i'ij wa' re to'b'al wib': ⁴Ri oj utaqo'n ri Qanimajawal, zna taqal ta neb'a chiqe kaya' ri qawa y ri qaya'? ⁵¿Yey na taqal ta neb'a che juna taqo'n k'o rixoqil ukojom rub'i' ri Cristo* yey karachb'ilaj echiri' ku'ana ruchak ri Qaqaw? Taqalik, ma jela' ki'anom ri Cefas^p kuk' ri jujun chik taqo'n yey taq ruchaq' ri Qanimajawal. Taqal k'u wa' chiqe ma oj taqo'n jela' pacha' rike. ⁶Ri nik'aj chik taqo'n e k'o pa ruchak ri Qaqaw, ketojik y na kechakun ta pa juna chik chak. ¿Na taqal ta neb'a wa' che ri Bernabé y chwe ri'in? ¿O xew kami ri' ri'oj na taqal ta wa' chiqe?

⁷Ma ¿k'o neb'a juna soldado kataq che kuloq' ruk' rumeyo ri kajawax che? Na jintaj, ma ronoje wa' kaya' che. Jek'ula' juna aj tiko'n, zna taqal ta neb'a che kutij re ri uva xutiko?

° 9:1 “Taqo'n”: Pa ri ch'a'tem griego y pa kaxtila wa' e “apóstol”. Kab'i'x “taqo'n” chike ri kab'lajuj utijo'n ri Jesús, ri xetaq ruma Rire cha' kakitzijoj ri Utzilaj Tzij y kakitik iglesias. Yey ri Pablo xtaq lo ruma ri Jesús cha' kutzijoj ri Utzilaj Tzij y kutik iglesias. ^p 9:5 “Cefas”: E jun chik ub'i' ri Pedro.

Y juna aj chajal chikop, ¿na taqal ta neb'a che kutij re ri leche kuyitz'o? ⁸Y wa kamb'i'ij, ¿xa nawi na'oj re tikawex? Na e taj, ma jela' tz'ib'ital kan pa Rutzij Upixab' ri Dios. ⁹Ma chupa ri taqanik tz'ib'ital kan ruma ri Moisés, jewa' kub'i'ij: «Makoj b'ozal che ri b'oyex echiri' kuqil uwi ri trigo, ma taqal che katzuqik.»^q ¿Xub'i'ij neb'a wa' ri Dios xew ruma k'ax keb'una' ri b'oyexab'? ¹⁰¿Na paqawi' ta neb'a ri'oj kub'i'ij wi wa'? Qatzij, e paqawi' ri'oj xtz'ib'ax wi. Ma jela' pacha' rab'ixom taqal che k'o roye'em che ruchak ku'ano; yey ri aj chak k'o pa qiloj trigo k'o roye'em chwa ri ku'ano; ¹¹jek'ula' ruma ri'oj xqatik chixo'lib'al alaq Rutzij Upixab' ri Dios, ¿na taqal ta kami ri' chiqe ri'oj kaqak'ul che alaq ri kajawax chiqe wara che ruwachulew? ¹²Ma e k'o jujun tojom alaq ri kichak piglesia. We taqal k'u ri' chike rike ketoj alaq, más lik taqal chiqe ri'oj, ma oj xojtikow riglesia alaq. Na ruk' ta k'u ri', ri'oj na jinta k'o qatz'onom che alaq, tob' taqal chiqe. Ri qa'anom e kojchakun pa qe wi y lik qach'ijom lo ronoje cha' na kaqakoj ta q'atb'al che rutzijoxik ri Utzilaj Tzij re ri Cristo.^r ¹³Yey ralaq eta'am alaq raj chakib' pa Rocho Dios taqal chike kewa' chirij ri qasa'n ya'om puq'ab' ri Dios; yey ri keniman chwa raltar*, taqal chike k'o kakik'ul che ri ke'yo'q chiri'.^s ¹⁴Yey ri taqanik uya'om kan ri Qanimajawal pakiwi ri kakitzijoj ri Utzilaj Tzij, e wa': E lik taqal chike kakik'asb'a' kib' e chirij ruchak ri Cristo kaki'ano.^t ¹⁵Na ruk' ta k'u ri', ri'in na jinta k'o nutz'onom che alaq tob' taqal wa' chwe. Y na e tane uwach wa' kintz'ib'an pana che alaq cha' kintoj alaq. Ma chinuwach ri'in, más utz we kinkamik chwa kesax chwe ri saqil ki'kotemal kann'a'o echiri' kantzijoj ri Utzilaj Tzij y na jinta wajil kantz'onoj.

¹⁶Ri'in na kanyak ta nuq'ij ruma kantzijoj ri Utzilaj Tzij. Xew weta'am chirajawaxik kan'an wa' wa chak ma e ri Cristo intaqayom che. ¡Lik toq'o' k'u nuwach we na kan'an taj! ¹⁷We ta in xinha'w wa chak, laj woye'em k'u ri' ri tojb'al we'in. No'j ruma e ri Nuqaw intaqayom che u'anik wa', na jinta panuq'ab' kanjek' wib' che. ¹⁸¿Sa' k'u ri kanch'ak che ri chak

^q 9:9 Dt. 25:4 ^r 9:12 Ri Pablo na xraj taj ku'an alk'ayew chike ri e aj Corinto, yey na xraj taj k'o junoo kuch'ob'o rire kutzijoj ri Utzilaj Tzij xa ruma kach'akan chirij. ^s 9:13 Lv. 7:6-9,31-34; Dt. 18:1 ^t 9:14 Mt. 10:10; Lc. 10:7

kan'ano? E ri unimal ki'kotemal kanno'o echiri' kantzijoj ri Utzilaj Tzij y na kantz'onoj ta wajil tob' taqal wa' chwe.

¹⁹Ri'in na in jinta puq'ab' juna patrón; na ruk' ta k'u ri', nuya'om wib' che kinu'ana nimanel ke konoje cha' jela' e k'i ri kakikoj rub'i' ri Cristo. ²⁰Echiri' in k'o chikixo'l ri watz-nuchaq' e aj judi'ab', kan'an che wib' jela' pacha' rike cha' kakikoj rub'i' ri Cristo. Ek'uchiri' in k'o chikixo'l rike, kantaqej ri kitaqanik, tob' weta'am na in jinta chuxe' wa'. Nu'anom k'u wa' cha' rike kakikoj rub'i' ri Cristo. ²¹Jek'ula' echiri' in k'o chikixo'lib'al ri na kitaqem ta ri taqanik tz'ib'ital kan ruma ri Moisés, kan'an che wib' pacha' in jun chike, tob' in k'o chuxe' rutaqanik ri Dios y rutaqanik ri Qanimajawal. Nu'anom k'u wa' cha' rike kakikoj rub'i' ri Cristo. ²²Jek'ula' echiri' in k'o chikixo'lib'al ri hermanos na jinta ukowil ri kina'oj, k'o ri na kan'an ta ri'in xa ruma e mak chikiwach rike, tob' ri'in weta'am na mak taj, pero rike k'amaja' kakimaj usuk' wa'. Jela' kan'ano cha' rike kakijikib'a' kib' chi utz puq'ab' ri Dios. Ruk' k'u ronoje ri kan'an chikiwach konoje ri tikawex, kantzukuj sa' ri lik keb'uto'o cha' jela' e k'o jujun chike kekolob'etajik. ²³Ruk' ronoje k'u ri kan'ano, kanq'alajisaj ri Utzilaj Tzij cha' junam kaqak'ul ri utz ruk'a'am lo wa Utzilaj Tzij.

Qachuq'ub'ej qib' cha' kaqak'ul ronoje ri karaj kuya ri Dios chiqe

²⁴Eta'am ala q pa juna etz'anem re k'alalem, konoje ri kek'alalik lik kakitij uq'ij kakich'ak ri premio, tob' keta'am xa jun ri kak'uluw ri premio. Jek'ula' chuq'ub'ej ib' ala q cha' kak'ul ala q ri premio kuya ri Dios che ala q. ²⁵E junoq lik kutijoj rib' che juna etz'anem, lik kuch'ij uchuq'ab' ronoje xa ruma jun premio xa kasach uwach. No'j ri'oj kaqachuq'ub'ej qib' che uk'ulik jun premio na kasach ta k'ana uwach. ²⁶Ek'u ri'in lik weta'am sa' ruchak ri nuk'aslem. Na kan'an ta k'u pacha' junoq xa kajumumik pero na reta'am taj pa karaj kopon wi o pacha' junoq kach'o'jin pa t'o'y^u pero xa pa tew kach'ayanik. ²⁷Ma ri'in kintaqan puwi ri nucuerpo tob' kantij k'ax ruma. Jek'ula' na kanya ta k'ana luwar che taq ri rayib'al re ri nuti'jil kataqan panuwi'. Ma ri'in xinq'alajisaj

^u 9:26 “Kach'o'jin pa t'o'y”: Wa' kach'a't puwi jun “boxeador”.

ri chomilaj b'e re ri Q'ijsaq chikiwach uk'i'iyal tikawex; lik toq'o' k'u nuwach ri' we e la' na kanch'ak ta ri premio kuya ri Dios.

Ri q'atb'al tzij xu'an ri Dios puwi rutinamit ojertan

10 ¹Hermanos, mik'ow chik'u'x alaq ri xkik'ulumaj ri qati'-qamam e aj Israel ojertan. Echiri' rike xeb'in chupa ri luwar katz'intz'otik, ri Dios xutaq lo jun sutz'^v pakiwi' y echiri' xeb'opon chuchi' ri mar, xeb'uto'o cha' konoje xkiq'axuj ri mar.^w ²Konoje k'u rike junam ruk' ri Moisés e pacha' xkik'ul ri bautismo* echiri' xeb'ik'ow chupa ri mar ruk' ri sutz' pakiwi' y ri ya' pa taq kitzal. ³Yey konoje rike xkitij ri maná* petinaq chikaj,^x ri xutaq lo ri Dios chike. ⁴Jek'ula' konoje xkitij ri ya' xel lo chupa jun pek.^y Wa ya' e ri xuya lo ri Dios, y wa pek ke'elawi e ri Cristo*,^z ri xerachb'ilaj rutinamit che ri kib'enam. ⁵Tob' ri Dios lik xeb'uchajij, na ruk' ta k'u ri', lik e k'i chike xkipetisaj ri royowal ri Dios pakiwi'. Ruma k'u la', xekam kan pa ri luwar katz'intz'otik.^a

⁶Ronoje ri xkik'ulumaj rutinamit ri Dios ojertan e k'utub'al chiqawach ri'oj wo'ora cha' na ke'ek ta qak'u'x ruk' ri na utz taj pacha' ri xki'an rike. ⁷Ma'an k'u ralaq alaq aj tioxab' pacha' xki'an jujun chike rike ojertan. Ma jela' tz'ib'ital kan chupa Rutzij Upixab' ri Dios: «Rutinamit ri Dios xetz'uuyi'ik, xewa'lik y xeq'ab'arik. Tek'uchiri' xeyaktajik y xkiya kib' chupa ri na utz taj.»^b ⁸Maqa'an ne qe'oj pacha' xki'an jujun chike rike echiri' xketz'ab'ej uwa kiq'ij kuk' jujun chik na kik'ulel taj, yey ruma la' xekamisax xa pa jun q'ij laj veintitres mil chi achijab'.^c ⁹Maqak'am upa ri Dios Qajawxel pacha' xki'an jujun chike rutinamit echiri' xkipetisaj royowal ri Dios ruma xeyajan chirij. Yey ruma k'u ri' xekamik ma xeti'taj kuma

^v 10:1 Éx. 13:21 ^w 10:1 Éx. 14:22 ^x 10:3 Éx. 16:4,35 ^y 10:4 “Pek”: Pa kaxtila wa' kab'i'x “peña” che. ^z 10:4 Che wa jun pek xel lo ri ya' lik chirajawaxik chike ri e aj Israel. (Éx. 17:6) Jek'ula' che ri Cristo, petinaq wi lo ri lik chirajawaxik che ri qak'aslemal chwach ri Dios.

^a 10:5 Nm. 14:22-23,35; 16:31-32; 17:14; 21:6; 26:65 ^b 10:7 E xki'an wa' echiri' xki'an nimaq'ij chwach ri tiox, ri xkitaq ri Aarón che u'anik. Éx. 32:6,8 ^c 10:8 Wa' xu'ano echiri' rachijab' aj Israel xesik'ix kuma rixoqib' na e ta aj Israel cha' kaki'an nimaq'ij chwach ri kitiox. Xkiyoj k'u kib' ri' rachijab' kuk' rixoqib' e aj tioxab' y ruma wa' xpe royowal ri Dios kuk'. Ek'u ri xu'an ri Dios e xtaqan che kekamisax wa' wa'chijab'. Nm. 25:1-5,9

kumatz.^d ¹⁰Mayajan k'u alaq chirij ri Dios pacha' xki'an jujun yey ruma k'u ri', ri Dios xutaq lo jun aj 'Anal Kamik pakiwi'.^e ¹¹Ronoje k'u ri xkik'ulumaj rutinamit ri Dios ojertan e k'utub'al chiqawach ri'oj wo'ora cha' na kaqa'an ta qe'oj pacha' ri xki'an rike. Ronoje k'u wa' tz'ib'ital kanoq re pixab'anik chiqe ri'oj, ri oj k'o che taq ri k'isb'al q'ij re ruwachulew. ¹²E uwari'che, we k'o junoq kuch'ob'o katiki' jusuk', e lik chuchajij k'u rib' ri' cha' na katzaq taj. ¹³We kak'am pa alaq, mab'i'ij alaq: «Xew ri'in kinik'owib'en wa'», ma qonoje ri oj tikawex kojik'ow chupa wa'. Na ruk' ta k'u ri', kub'ul qak'u'x ruk' ri Dios, ma Rire na kojroq'otaj ta k'enoq y na kuya ta luwar kape juna k'amb'al qapa we na ya'tal ta chiqe kaqach'ij ruk' ruchuq'ab' Rire. ¹⁴Ruma k'u ronoje wa nub'i'im loq, kampixab'aj alaq hermanos, ri lik k'ax kannal alaq: Lik chajij ib' alaq cha' na katzaq ta alaq chupa ri kiloloq'nimaxik uq'ij taq ri tiox.

¹⁵Weta'am lik k'o na'oj alaq cha' kamaj alaq usuk' ri kamb'i'ij. Ch'ob'o pe k'u alaq chi utz puwi wa kamb'i'ij we qatzij. ¹⁶Echiri' kaqachap ri k'olib'al k'o vino chupa, kuxtab'al re rukik'el ri Cristo xturuw quma ri'oj, kojtiouxin chwach ri Dios. Echiri' kaqatij k'u wa', ¿na e ta neb'a koju'an xa jun ruk' Rire? Jek'ula' echiri' kaqatij ri pam kuxtab'al re rucuerpo xya' pa kamik, ¿na e ta neb'a koju'an xa jun ruk' Rire? ¹⁷Wa' wa pam xa jun, tob' kawech'ik y kajach chiqe. Jek'ula' ri'oj, tob' oj k'i, xa jun qawach ma qonoje junam kaqatij wa pam.

¹⁸Chilape alaq ri kaki'an ri e aj Israel. Echiri' kakitij rawaj ekamisam chwach raltar* re ri Dios Qajawxel, ruk' wa' eb'are jun kakikuxtaj ri Dios. ¹⁹¿Sa' k'u ri kamb'i'ij puwi taq ri ik'owisam chwach juna tiox? ¿E nawi kamb'i'ij k'o uwach ri tiox o e k'o uwach rawaj ekamisam chwach? ¡Na e taj! ²⁰Ri kamb'i'ij e wa': Echiri' ri na keta'am ta uwach ri Dios keqasan ruk' awaj chwach juna tiox, na e ta chwach ri Dios keqasan wi, ma e chikiwach taq ri itzel uxlab'ixel. E uwari'che lik na kuaj taj ka'an e alaq kuk' ri kakiloloq'nimaj taq ri itzel uxlab'ixel. ²¹Yey na ub'e ta k'enoq katij alaq ri vino re yakb'al uq'ij ri Qanimajawal yey katij alaq ri vino re yakb'al kiq'ij ri itzel uxlab'ixel. Jek'ula' na ub'e ta nenare' we ralaq katij alaq ri wa'im chwi rumexa ri Qanimajawal yey katij ne alaq ri wa'im chwi ri mexa ke ri itzel uxlab'ixel.

^d 10:9 Nm. 21:4-6 ^e 10:10 Nm. 16:41-49

²²Ma ¿ka'aj kami alaq e kapetisaj alaq royowal' ri Dios ruma x'an e alaq kuk' ri kakiloq'nimaj tiox? ¿Kach'ij neb'a alaq ruchuq'ab' Rire?

Qa'ana ronoje re yakb'al uq'ij ri Dios

²³E k'o ri keb'i'n re: «Panuq'ab' k'o wi kan'an sa' ri kuaj kan'ano» kecha'. Qatzij, pero na ronoje taj taqal chwe kan'ano. «Panuq'ab' k'o wi kan'an sa' ri kuaj kan'ano» kecha'. Pero na ronoje taj kuya nuk'iyib'al chwach ri Dios. ²⁴Na utz ta k'u ri' we junoq e xew kutzukuj ri utz chirib'il rib', ma ri lik chirajawaxik wi e kutzukuj ri utz chike ri nik'aj chik. ²⁵Ronoje k'u ri kak'ayix pa carnes, utz katij alaq; xew matz'onob'ej alaq y mak'o mach'ob' ne alaq che we ik'owinaq chwa juna tiox o na ik'owinaq taj. ²⁶Ma jewa' tz'ib'ital kan pa Rutzij Upixab' ri Dios:

Ronoje ruwachulew ruk' ronoje taq ri k'o chwach,
re ri Dios Qajawxel *Sal. 24:1*
kacha'.

²⁷Yey we k'o junoq na ukojom ta rub'i' ri Cristo kusik'ij alaq pa juna wa'im y ka'aj alaq ke'ek alaq, utz ri'. Ronoje k'u ri kuya chiwach alaq, utz katij alaq, xew k'u matz'onob'ej alaq y mak'o ne mach'ob' alaq pa petinaq wi. ²⁸No'j we e la' k'o junoq kub'i'ij che alaq: «Wa' ik'owisam chwach tiox,» ri' matij alaq ruma ri kuch'ob' ri jun xb'i'n re wa', tob' eta'am chi alaq na mak taj katijik. Ma ronoje ruwachulew ruk' ronoje ri k'o chwach, re ri Dios Qajawxel.^g ²⁹We na katij ta k'u alaq wa', e ruma ri kuch'ob' ri jun chik hermano, ma chwach rire e mak, tob' chiwach ralaq na mak taj. ¿Utz k'u nawi we junoq chik kaq'ataw tzij panuwi' ri'in echiri' kan'an ri lik kuna' nuk'u'x utz kan'ano? ³⁰Yey we kantioxij che ri Qaqaw janipa ri kaya' chwe pa wa'im, ¿su'b'e k'u ri' kinch'a'tib'exik?

³¹Ruk' k'u ri wa'im y ri miq'ina' katij alaq o tob' sa' ri ka'an alaq, ri lik chirajawaxik wi e 'ana alaq ronoje re yakb'al uq'ij ri Dios. ³²Ma'an ralaq alaq latz'anel chike ri jujun chik, tob' e aj judi'ab' o na e ta aj judi'ab'; ma'an ne alaq wa' chike ri

f **10:22** Pa ri ch'a'tem griego kub'i'ij “achixomanik”. E pacha' juna achi o juna ixoq lik na kuk'ul ta k'ana uk'u'x echiri' ruk'ulel ke'ek uk'u'x ruk' junoq chik. Jek'ula' ri Dios lik kape royowal we ri'oj oj re Rire yey kaqayak uq'ij juna tiox. *g* **10:28** Sal. 24:1

kikojom rub'i' ri Cristo. ³³Ri'in ruk' ronoje ri kan'ano, e kan'an ri utz chike konoje. Na kantzukuj ta k'u ri utz xew chiwib'il wib' ri'in, ma e kantzukuj ri utz ke konoje cha' jela' kakiriq ri chomilaj k'aslemal re ri Dios.

11 ¹Ana che ri b'inik alaq pacha' ri nub'inik ri'in, jela' pacha' ri'in e kan'an che ri nub'inik pacha' rub'inik ri Cristo*.

Pixab'anik chike riglesia echiri' kakimol kib'

²Kinki'kot uk' alaq ma na mesk'utam ta alaq ri nupixab'anik y taqem lo alaq ri k'utunik nuq'alajisam chiwach alaq. ³Pero k'o ri kuaj keta'maj alaq: Ri Dios e ujolom pa chapatal wi ri Cristo. Jek'ula', ri Cristo e ujolom pa chapatal wi rachi yey rachi e ujolom pa chapatal wi rixox. ⁴We juna achi uch'uqum k'u rujolom echiri' ku'an orar o ku'an q'alajisanik, ruk' wa' kuk'utu na jinta xi'in ib' ruk' chwach ri Cristo, ri Jun e ujolom pa chapatal wi. ⁵No'j we juna ixox na uch'uqum ta rujolom echiri' ku'an orar o ku'an q'alajisanik, ri' k'ixb'al che ri jun e ujolom pa chapatal wi, ma e junam ri' pacha' q'atom ronoje ruwi!. ⁶Ma we juna ixox na kuch'uq ta rujolom, ri' asu chuq'ata ronoje ruwi!. Pero we k'ixb'al che rixox ka'an lik ch'uti'n che ruwi' o kaq'at ronoje ruwi!,^h más ne utz k'u ri' e chuch'uqu rujolom.

⁷No'j rachi na taqal ta che kuch'uq rujolom, ma rire e kuk'utub'ej uwach ri Dios y ruma rachi kaq'alajin runimal uchomalil ri Dios. Yey rixox e uchomalil rachi.ⁱ ⁸Ma ri nab'e achi na petinaq ta che ri nab'e ixox; e ri nab'e ixox che ri nab'e achi petinaq wi.^j ⁹Yey ri Dios na xu'an ta rachi re rachb'i'il rixox ma e xu'an rixox re rachb'i'il rachi.^k ¹⁰E uwari'che taqal che rixox kuch'uq rujolom, ma wa' e k'utub'al re uya'om rib' pa taqanik, jela' k'u ri' kaq'alajinik lik utz u'anom chikiwach konoje ri tikawex y chikiwach ne ri ángeles. ¹¹Na ruk' ta k'u ri', janipa ri qakojom rub'i' ri Qanimajawal lik qeta'am, rachi y rixox kikab'ichal k'o kiwach chwach ri Dios y lik keb'ajawaxik. ¹²Ma che ri nab'e achi

^h 11:5-6 Rojertan jun che taq ri q'atb'al tzij puwi juna ixox ku'an ri na utz taj, e kaq'at ronoje ruwi', k'utub'al re rumak. ⁱ 11:7 We juna ixox utz u'anom y lik kach'a'tib'ex chi utz, wa' yakb'al uq'ij ri rachimil. ^j 11:8 Ri Dios xu'an ri nab'e achi ruk' ulew; no'j rixox x'an ruk' ri jun ub'aqil ri nab'e achi. Gn. 2:21-23 ^k 11:9 Wa' e ri Adán y ri Eva. Gn. 2:18

petinaq wi ri nab'e ixoq yey kuma rixoqib' keb'alax rachijab'. Pero ronoje ri k'olik, petinaq ruk' ri Dios.

¹³Ch'ob'lo pe alaq raqan puwi wa': ¿Utz nawi we juna ixoq na uch'uqum ta rujolom echiri' ku'an orar chwach ri Dios?

¹⁴Lik rewi na taqal ta chike rachijab' lik kanima'qir ri kiwi'.

¹⁵No'j rixoqib' taqal chike lik nima'q ri kiwi', ma e kichomalil ri' ya'tal ruma ri Dios re ch'uqub'al ri kijolom. ¹⁶Ruk' k'u ronoje wa xinch'a'tib'ej, we k'o junoq karaj kach'o'jin puwi', xew kamb'i'ij che: Ri nik'aj chik iglesias re ri Dios na junwi ta ri kina'oj puwi wa' chwa ri kank'ut ri'in.

**Pixab'anik puwi ri cena re kuxtab'al
rukamik ri Qanimajawal Jesucristo**

¹⁷Ruk' wa pixab'anik kanjeq b'i utz'ib'axik che alaq wo'ora, na kinki'kot ta ruk' ri 'anom alaq. Ma echiri' kamol ib' alaq, na utz ta ri kilitaj chixo'lib'al alaq, ma xa e ka'an k'ax chi'ib'il ib' alaq. ¹⁸Nab'e na kamb'i'ij che alaq, nutom na junam ta k'u'x alaq echiri' kamol ib' alaq pub'i' ri Cristo. Yey kankojo laj qatzij, ¹⁹ma e k'o jujun kakich'ob'lo más k'o kiwach chikiwa jujun chik. Yey kilitaj na k'u wa' cha' jela' kaq'alajinik china taq ri lik utz ki'anom chwach ri Dios, ma ri' na je ta la' kaki'ano. ²⁰Ek'uchiri' kamol ib' alaq, na e ta re katij alaq ri saqil cena re ri Qanimajawal. ²¹Ma ri ka'an alaq e chujujunal kutijila' nab'e ruwa'im, tob' e k'o k'u jujun kekanaj kan ruk' numik yey e k'o ne ri keq'ab'arik. ²²¿Sa' k'u ri' wa'? ¿Na jinta neb'a ocho alaq pa kawa' wi alaq? ¿Su'chak k'u ri' echiri' kamol ib' alaq pub'i' ri Cristo, kak'aq b'i alaq kiq'ij rutinamit ri Dios; ma e kaya alaq kik'ix ri na jinta k'o kuk'? ¿Sa' k'u ri kamb'i'ij che alaq? ¿Kanyak kami q'ij alaq ri' ruma ri ka'an alaq? iNa kanyak ta q'ij alaq!

²³Ri nuk'ulum ri'in puwi ri saqil wa'im e ri nuk'utum chi che alaq, yey wa' e junam ruk' ri ub'i'im kan ri Qanimajawal Jesucristo. Ma la' la'q'ab' echiri' ri Jesús xk'ayixik, xuk'am ri pam, ²⁴xutioxij che ri Dios y xuwech'o, jek'uwa' xub'i'ij: «Chik'ama' y chitija', ma e nucuero po wa' ri kaya' pa kamik iwuma ri'ix. Ek'uchiri' ki'an taq wa' chiqawach apanoq, chi'ana' re kuxtab'al we ri'in» xcha ri Jesús.^l ²⁵Jek'ula' xu'an che ri k'olib'al k'o vino chupa. K'isb'al re ri cena, xuk'am

^l 11:24 Mt. 26:26; Mr. 14:22; Lc. 22:19

ri k'olib'al k'o vino chupa y jek'uwa' xub'i'ij: «Wa ri ri' e ri k'ak' tzij^m kajikib'ax uwach ruk' ri nukik'el. Janipa laj kitij ri vino re wa cena, chi'ana' kuxtab'al we ri'in» xcha ri Jesús.ⁿ

²⁶Janipa k'u laj kamol ib' alaq cha' katij alaq wa pam y kaqum alaq wa vino, e katajin alaq ri' che utzijoxik rukamik ri Qanimajawal k'a echiri' kak'un tanchi Rire.

²⁷E uwari'che china ri kutij wa pam y kuqum wa vino re ri Qanimajawal yey na ruk' ta xi'in ib' kutijo, ri' k'o ri q'atb'al tzij re ri Dios puwi' ma e kamakun chirij ri Qanimajawal echiri' kuk'aq b'i uq'ij rucuerpo y rukik'el. ²⁸Ruma k'u ri', china ri karaj kutij wa pam y kuqum wa vino, nab'e na lik chuna'a rib' sa' ru'anom. ²⁹Ma china ri kutij wa pam y kuqum wa vino re ri Qanimajawal yey na kuch'ob' tana chi utz we wa' e ke'elawi rucuerpo ri Qanimajawal; ri' chirib'il rib' kuk'am lo ri q'atb'al tzij re ri Dios puwi'. ³⁰Ruma e k'o jujun jela' ki'anom, e k'i ri e yewa'ib' y ri na jinta kichuq'ab' chixo'lib'al alaq, yey e k'o ne ri ekaminaq chik. ³¹No'j we ta nab'e na kaqana' qib' ri'oj chiqib'il qib', ri' na kajawax ta chik kuq'at tzij ri Dios paqawi' ma qayijb'am chi qib' chwach. ³²No'j we na kaqa'an ta wa', ri Dios kuq'at tzij paqawi' wo'ora re kojuq'ilo cha' chiqawach apanoq na kuq'at ta tzij paqawi' junam kuk' ri e aj mak. ³³E uwari'che nu hermanos, echiri' kamol ib' alaq che utijik ri cena re ri Qanimajawal, choye'ej na ib' alaq cha' junam katij alaq wa'. ³⁴Yey we k'o junoq che alaq lik kanumik, wo'qa lo chirocho cha' na kapetisaj ta alaq ri q'atb'al tzij re ri Dios paw'i alaq ruma ri ka'an alaq echiri' kamol ib' alaq. K'a k'o kuaj kanyijb'a' chiwach alaq, pero k'ate kojch'a't puwi' echiri' kinopon uk' alaq.

Ri kuya ri Ruxlab'ixel ri Dios chiqe re 'anab'al ruchak

12 ¹Hermanos, ri'in lik kuaj keta'maj alaq chi utz puwi' taq ri sipanik uya'om ri Ruxlab'ixel ri Dios chiqe cha' ruk' wa' kaqa'an ruchak ri Qaqaw. ²Ma eta'am alaq rojertan echiri' k'amaja' k'o alaq pa ri Q'ijsaq, xsokotaj alaq y xya k'u ib' alaq che kiloq'nimaxik tiox tob' wa' na kech'aw taj. ³Pero wo'ora lik kuaj keta'maj alaq wa': We k'o junoq tzel kach'a't chirij ri Jesús, ri' lik q'alaj na e ta ruma ri Ruxlab'ixel ri Dios kub'i'ij wa'. No'j we k'o junoq kutzijoj: «Ri Jesús e

^m 11:25 Jer. 31:31-34 ⁿ 11:25 Mt. 26:27-28; Mr. 14:23-24; Lc. 22:20

Qanimajawal,» ri' e ruma ri Santowilaj Ruxlab'ixel kub'i'ij wa', ma xew ri Ruxlab'ixel ri Dios kaq'alajisan re wa' che junoq.

⁴Tape alaq, k'i taq uwach ri sipanik ya'tal chiqe cha' kaqa'an ruchak ri Dios; pero xa Jun ri kaya'w re, wa' e ri Ruxlab'ixel ri Dios. ⁵Lik k'i taq uwach ri chak; pero xa Jun k'u ri rajaw, wa' e ri Qanimajawal Jesucristo. ⁶Yey ru'anik wa' wa chak k'i taq uwach; pero xa Jun ri kaya'w chiqe kaqa'an wa', xew ri Dios.

⁷Ri Dios uya'om chiqajujunal ri'oj k'utub'al re ri Ruxlab'ixel Rire chupa ri qab'inik qasilab'ik, wa' e re to'b'al ke rutinamit ri Dios.

⁸Ma e k'o jujun ya'tal chike ruma ri Ruxlab'ixel ri Dios kech'a't ruk' saqil na'oj.

Jek'ula' ruma ri Ruxlab'ixel ri Dios, ya'tal chike jujun chik kakitzijoj sa' ri uq'alajisam ri Dios chike.

⁹E k'o k'u jujun chik ya'tal chike ruma ri Ruxlab'ixel ri Dios lik kakikojo ri Dios k'o uchuq'ab' re ku'an ronoje tob' lik k'ayew.

E k'o jujun chik ya'tal chike ruma ri Ruxlab'ixel ri Dios kaki'an orar pakiwi ri yewa'ib' yey wa' kekunutajik.

¹⁰Jek'ula' e k'o jujun chik ya'tal chike kaki'an milagros ruk' ruchuq'ab' ri Qaqaw,

y e k'o jujun chik ya'tal chike kakiq'alajisaj runa'oj ri Dios.

E k'o jujun chik ya'tal chike kaketa'maj we juna tzij petinaq ruk' ri Ruxlab'ixel ri Dios.

Jek'ula' e k'o jujun chik ya'tal chike kech'a't pa jujun chik ch'a'tem na kimajom taj;

yey e k'o k'u jujun chik ya'tal chike kakiq'alajisaj ri xb'i'x ruma junoq tob' na kakiriq ta wa' wa ch'a'tem.

¹¹Pero ronoje wa' ya'tal chiqe, e ruma ri Ruxlab'ixel ri Dios, ri ka'anaw re ronoje. Yey e Rire kajachaw chiqajujunal sa' ri karaj kuya chiqe.

¹²E pacha' juna tikawex, tob' k'i uwach ri chapayom re rucuerpo, wa' xa jun u'anom. Jek'ula' u'anom ri Cristo* quk' qonoje ri'oj. ¹³Ma ri Ruxlab'ixel ri Dios xu'an xa jun chiqe echiri' xqak'ul ri bautismo* pa rub'i' ri Cristo. Qonoje k'u ri' xa jun qawach, tob' e k'o jujun chiqe e aj judi'ab' y jujun chik na e ta aj judi'ab', tob' ne jujun chik e aj chakib' eloq'otal ruma

kajaw yey jujun chik kechakun pa ke rike; pero qonoje junam qak'ulum ri Uxlab'ixel re ri Dios.

¹⁴E juna cuerpo na xa ta jun uwach ri chapayom re, ma lik k'i uwach. ¹⁵Ma we ta kach'aw ri aqanaj y kub'i'ij k'u ri': «Ri'in na in ta re ri cuerpo ma na in ta q'ab'aj.» Tob' ne jela' ri' kub'i'ij, lik rewi che ri cuerpo k'o wi. ¹⁶Jek'ula' we ta ri xikinaj kub'i'ij: «Ri'in na in ta re ri cuerpo ma na in ta wachaj.» Tob' ne jela' ri' kub'i'ij, lik rewi che ri cuerpo k'o wi.

¹⁷We ta ronoje ri qacuerpo xa jun chi wachaj u'anom, ¿sa' k'u u'anik ri' kojtanik? Yey we ta ronoje ri qacuerpo xa jun chi xikinaj u'anom, ¿sa' k'u u'anik ri' kojxlab'ik? ¹⁸Pero ri Dios uya'om kan sa' taq ri kajawax che ri qacuerpo e chirij ri xraj Rire. ¹⁹Ma we ta xa jun uwach ronoje ri chapayom re ri qacuerpo, lik na e ta k'ana ri'. ²⁰Lik k'i uwach k'u ri' ri chapayom re ri qacuerpo, yey wa' xa jun u'anom.

²¹E uwari'che ri wachaj na utz taj we kub'i'ij che ri q'ab'aj: «Ri'at na katajawax ta chwe.» Jek'ula' na utz ta nenare' we ri jolomaj kub'i'ij che raqanaj: «Ri'at na katajawax ta chwe.»

²²Yey e janipa ri pacha' na jinta ukowil che ri qacuerpo, e ne lik keb'ajawax ri' chiqe. ²³Jek'ula' e janipa ri pacha' lik na il ta uwach che ri qacuerpo, e ne ri lik kaqach'uq chi utz; yey e janipa ri na utz taj kilitajik, e ne lik kojok il ri' che uch'uqik.

²⁴No'j taq ri utz kilitaj chiqe, na jinta uchak kaqach'uqu. Ek'u ri Dios xyijb'an chi utz ri qacuerpo cha' ri na il ta uwach chiqe, kojok más il che. ²⁵Ri Dios xu'an wa' cha' janipa ri k'o che ri qacuerpo kujunimaj rib'; jek'uri'la' janipa ri k'o che ri qacuerpo junam kakichajij kib'. ²⁶Ruma k'u la' we k'o juna k'ax che ri qacuerpo, ri' ronoje ri qacuerpo kuna' uk'axk'olil. Jenela' we k'o ri lik kojok il che, ri' ronoje ri qacuerpo kaki'kotik.

²⁷Ralaq e alaq rucuerpo ri Cristo y chijujunal alaq k'o jun chak taqal che alaq ka'an alaq. ²⁸Ruma k'u la' ri Dios eb'ukojom e raj chak piglesia:

nab'e, e ri e taqo'n re ri Jesús,
 uka'm, e ri keq'alajisan re runa'oj ri Dios,
 urox, e ri e k'utunel re taq ruk'utunik ri Dios,
 yey e k'o ri kaki'an milagros ruk' ruchuq'ab' ri Dios,
 ri kekunan ruk' ruchuq'ab' ri Dios,
 ri kiya'om kib' che kekito' jujun chik,
 ri ya'tal chike kakichap utza'm ri chak piglesia

y ri ya'tal chike kech'a't pa jujun chik ch'a'tem na kimajom taj.

²⁹Junwi taq ri chak. Ma ¿qonoje neb'a oj taqo'n? ¿Qonoje neb'a oj q'alajisanel re runa'oj ri Dios? ¿Qonoje neb'a oj k'utunel? ¿Qonoje neb'a oj 'anal milagros? ³⁰¿Qonoje neb'a ya'tal chiqe oj kunanel? ¿Qonoje neb'a kojch'a't pa jujun chik ch'a'tem ya'tal ruma ri Ruxlab'ixel ri Dios? ¿Qonoje neb'a oj q'alajisanel re ri xb'i'x ruma junuq pa jun chik ch'a'tem ya'tal ruma ri Ruxlab'ixel ri Dios? Na qonoje taj. ³¹Rayij k'u ala quriqik ri chak lik chirajawaxik che riglesia. Yey ri'in kank'ut chi jun b'e che ala q, ri más chirajawaxik wi chwa ronoje wa', e ri rutzil k'u'xaj.

Ri lik chirajawaxik wi e ri rutzil k'u'xaj

13 ¹We ta e la' ri'in kanriq kinch'a't pa uk'iyal ch'a'tem ke ri tikawex y kanriq ne ri kich'a'tem ri ángeles yey na jinta ri rutzil uk'u'x ri Dios pa wanima', ri' xa in pacha' ri ch'ich' kayojoyotik o ri ch'ich' katzinowik.

²We ta e la' ya'tal chwe kanq'alajisaj runa'oj ri Dios chikiwach ri tikawex y kanmaj usuk' ronoje ri ewatal chikiwach jujun chik y kanmaj usuk' ronoje na'oj, y we ta lik k'o kub'ulib'al nuk'u'x ruk' ri Dios cha' utz ruk' wa' kanjalk'atij ne kiluwar ri nimaq taq juyub', yey na jinta ri rutzil uk'u'x ri Dios pa wanima', ri' na jinta k'ana nuchak chwach ri Dios.

³We ta e la' kanjach chike ri nib'a'ib' ronoje ri b'itaq we y tob' ne kanya wib' re kimporoxik xa re tak'ab'al nuq'ij, yey na jinta ri rutzil uk'u'x ri Dios pa wanima', ri' na jinta k'ana kutiqoj chwe.

⁴We junuq k'o ri rutzil uk'u'x ri Dios pa ranima',
ri' k'o unimal uk'u'x kuk' ri tikawex,
lik utz uk'u'x,
na k'ax ta uk'u'x chirij junuq,
na kutak'ab'a' ta uq'ij
y na ku'an ta nim che rib'.

⁵We junuq k'o ri rutzil uk'u'x ri Dios pa ranima',
ri' na ku'an ta ri na taqal ta che.
Na xew ta kok il che ri kajawax che rire,
ma e ne kok il che ri kajawax chike ri jujun chik.
Na xa ta ruk' jutz'it kape royowal
y na kuk'ol ta oyowal pa ranima'.

⁶We junoq k'o ri rutzil uk'u'x ri Dios pa ranima',
ri' kub'isoj ri na jusuk' taj ka'anik
yey lik kaki'kot che ri jusuk' ka'anik.

⁷We junoq k'o ri rutzil uk'u'x ri Dios pa ranima',
ri' kuyul re ronoje,
lik kub'ul uk'u'x ruk' ri Dios y kuk' ri jujun chik,
xaqi e roye'em ri utz
y kuch'ij uchuq'ab' janipa ri kape puwi'.

⁸Ri rutzil k'u'xaj re ri Dios na kasach ta k'ana uwach. Pero kopon ri q'ij echiri' na kaya' ta chi che junoq kuq'alajisaj runa'oj ri Dios, na kaya' ta chi ne che junoq kach'a't pa jujun chik ch'a'tem na umajom taj y na kaya' ta chi ne che junoq kutzijoj ri uq'alajisam ri Dios che; ma ronoje wa' xa kak'isik.

⁹Wo'ora na qeta'am ta ronoje y na kaqariq ta uq'alajisaxik ronoje runa'oj ri Dios. ¹⁰Pero kopon na k'u ri q'ij echiri' ronoje katz'aqat uwach; ek'u ri' ri na tz'aqat taj, xa kak'isik. ¹¹Ma ri'in echiri' in k'o'm, ronoje ri kamb'i'ij, ri kanch'ob'o y ri kanmaj usuk' e re juna k'o'm. No'j echiri' xinnimarik, xinya kan ri kan'an chi nuch'uti'nal.

¹²Wo'ora e pacha' kojtzu'n pa juna espejo sutz' uwach; no'j kopon na ri q'ij kaqil uwach ri Dios, k'a ek'uchiri' kaq'alajin chiqawach ri kaqilo. Wo'ora na kaq'alajin ta ronoje chinuwach; no'j k'o k'u jun q'ij echiri' kaq'alajin ronoje chinuwach, jela' pacha' ri Dios lik reta'am ronoje ri k'o pa wanima'.

¹³Wo'ora chirajawaxik kak'o'ji' kub'ulib'al qak'u'x ruk' ri Dios tob' k'amaja' kaqil uwach, kaqoy'ej rub'i'tisim kan ri Dios chiqe y kak'o'ji' ri rutzil uk'u'x ri Dios pa qanima'. Chike k'u wa oxib', ri más kajawax chiqe e ri rutzil k'u'xaj.

Ri kech'a't pa jujun chik ch'a'tem na kimajom taj

14 ¹Choka k'u alaq il che kak'o'ji' ri rutzil k'u'xaj pa anima' alaq, yey rayij alaq uriqik janipa ri uya'om ri Ruxlab'ixel ri Dios chiqe re 'anab'al ruchak. Y che taq wa' wa ya'tal chiqe, ri lik kajawaxik e ri q'alajisanik re runa'oj ri Dios. ²Ma e ri jun ya'tal che ruma ri Ruxlab'ixel ri Dios kach'a't pa juna chik ch'a'tem na umajom taj y na kamajtaj ta usuk', e ruk' ri Dios kach'a't wi, na e ta kuk' ri tikawex. Ma na jinta junoq kamajaw usuk' ri kub'i'ij, ma wa' ewatal chikiwach ri tikawex. ³No'j ri jun kuq'alajisaj runa'oj ri Dios, kub'i'ij wa' chike ri tikawex re kik'iyib'al chwach ri Dios, re pixab'anik y re kunimarisaj kik'u'x.

⁴Ri jun ya'tal che kach'a't pa juna ch'a'tem na umajom taj, ku'an wa' re to'b'al chirib'il rib'. No'j k'u ri jun ya'tal che kuq'alajisaj runa'oj ri Dios, ri' e keb'uto' konoje ri ketaw re y jela' kek'i'y ri tinamit re ri Cristo*.

⁵Chinuwach ri'in utz we ta kaya'i' che onoje alaq ri kach'a't alaq pa jujun chik ch'a'tem na majom ta alaq, pero ri lik utz e we ta kaya'i' che alaq kaq'alajisaj alaq runa'oj ri Dios pa ri ch'a'tem alaq. Ma wa' más k'o kutiqoj che riglesia chwa ri xa k'o kab'i'x pa juna chik ch'a'tem na kamajtaj ta usuk'. Yey wa' xew k'o kutiqoj che riglesia we k'o junoq kuq'alajisaj sa' ke'elawi ri xb'i'xik, y kub'i'ij k'u wa' pa kich'a'tem ri ketaw re.

⁶Ma we e la' kinopon uk' alaq hermanos y xew kinch'a't chiwach alaq pa juna ch'a'tem na kamaj ta alaq usuk', ¿sa' kutiqoj ri' che alaq? Na jintaj. No'j we pa ri ch'a'tem alaq kantzijoj ruk'utum ri Dios chwe, kantzijoj ri weta'am puwi ri Q'ijsaq, kantzijoj ruq'alajisam ri Dios chwe o juna k'utunik, ronoje taq k'u ri' wa' lik k'o kutiqoj che alaq.

⁷Ri jujun chik ch'a'tem na kamajtaj ta usuk' kanjunimaj ruk' jun su' o jun arpa; ma we na q'alaj ta uch'awisaxik ka'anik, na kamajtaj ta usuk' ri kach'awisaxik. ⁸Y jela' ri trompeta kach'awisaxik cha' ri soldados kakiyijb'a' kib' re keb'ek pa ch'a'oj. Pero we na q'alaj ta uch'awisaxik ka'anik, ri soldados na keb'ok ta il che. ⁹Jek'ula' ralaq, we ri ch'a'tem kel lo pachi' alaq na q'alaj taj, ¿su'anik k'u ri' kamajtaj usuk' ri kab'i'ij alaq? Ma ri' xa e pacha' kasach ri ch'a'tem alaq pa ri tew.

¹⁰Qatzij wi uk'iyal ch'a'tem k'o che ruwachulew y chujujunal lik k'o taq ub'e chikiwach ri kech'a'tib'en re. ¹¹Yey we ri'in na weta'am taj sa' ke'elawi ruch'a'tem junoq, ri' pacha' in juna aj naj chwach ri kach'a'tik yey rire e juna aj naj chinuwach ri'in.

¹²Ek'u ralaq, ruma ri lik karayij alaq ri kuya ri Dios re 'anab'al ruchak, e lik tzukuj alaq u'anik ri lik keb'uto' riglesia cha' ketiki' jusuk' chwach ri Dios. ¹³Ruma k'u la' we k'o junoq ya'tal che ruma ri Ruxlab'ixel ri Dios kach'a't pa juna ch'a'tem na umajom taj, chutz'onoj k'u ri' che ri Dios cha' kaya'taj che kuq'alajisaj wa' pa kich'a'tem ri ketaw re. ¹⁴Ma we e la' ri'in kan'an orar pa juna ch'a'tem na kanmaj ta usuk', e ri wanima' ri kach'a't ruk' ri Dios, pero ri nuna'oj na jinta k'o karesaj che.

¹⁵ ¿Sa' k'u ri' ri kan'ano? K'o jutaq laj kan'an orar y kamb'ixoj rub'i' ri Dios pa juna ch'a'tem na kanmaj ta usuk' tob' xew ri wanima' kach'a't ruk' Rire, pero también ruk' ri nuna'oj kan'an orar y kamb'ixoj rub'i' ri Dios pa ri ch'a'tem kanmaj usuk'. ¹⁶Ma we rilal kayak la uq'ij ri Dios pa juna chik ch'a'tem na kamajtaj ta usuk' yey wa' uya'om ri Ruxlab'ixel ri Dios che'la, y ri ketaw re na kakiriq ta k'u ri ch'a'tem ya'tal che'la, ¿sa' k'u u'anik ri' kakib'i'ij rike «Amén*» che ri tioxib'al x'an la we na xkimaj ta usuk' ri xb'i'ij la? ¹⁷Y tob' lik chom ri tioxib'al ka'an rilal, wa' na jinta kutiqoj che ri kib'inik ksilab'ik ri ketaw re.

¹⁸Kantioxij che ri Dios ma ri'in más ya'tal chwe chiwach ralaq kinch'a't pa jujun chik ch'a'tem na numajom taj. ¹⁹Na ruk' ta k'u ri', echiri' kimolom kib' ri tinamit re ri Cristo, más kuaj kamb'i'ij tob' keb' oxib' ch'a'tem lik kamajtaj usuk' cha' jela' k'o kakimaj ri jujun chik che, chwa ri kanwererej lajuj mil chi ch'a'tem pa juna ch'a'tem na q'alaj taj.

²⁰Hermanos, ri na'oj alaq chu'ana pacha' ri kina'oj ri e nima'q chik. Ma'an e alaq pacha' alaq ak'alab' puwi ri kach'ob' alaq, tob' utz we e ka'an alaq pacha' ak'alab' chwach ri mak, ma rak'alab' k'amaja' kaketa'maj wa'. ²¹Ma chupa Rutzij Upixab' ri Dios tz'ib'ital kanoq:

Pa taq ch'a'tem junwi y kuma taq tikawex e aj naj
kinch'a't kuk' wa tinamit.^o

Yey tob' k'u jewa' kan'ano,

na kakikoj ta nutzij^p

Is. 28:11-12

kacha ri Dios Qajawxel.

²²Echiri' junoq kach'a't pa juna ch'a'tem na kamajtaj ta usuk', wa' e jun k'utub'al chike ri na kikojom ta rub'i' ri Cristo; no'j na je ta la' kuk' ri kikojom chi rub'i'. Ek'u ri q'alajisanik re runa'oj ri Dios, na e ta ke ri na kikojom ta rub'i' ri Cristo, ma e ke ri kikojom chi rub'i'.

²³Ma we e la' kimolom kib' ri tinamit re ri Cristo y konoje k'ut kech'a't pa taq ch'a'tem na kamajtaj ta usuk', yey kok k'u b'i' junoq k'amaja' kumaj usuk' sa' wa' o junoq k'amaja' kukoj rub'i' ri Cristo, ¿sa' k'u ri kuch'ob' che wa'?

^o 14:21 Ri Dios xeb'utaq e aj naj cha' ketaqan pakiwi rutinamit yey wa e aj naj xech'a't kuk' pa jun ch'a'tem na kakimaj ta usuk' rike.

^p 14:21 Dt. 28:47-49

¿Na kub'i'ij ta nawi ch'u'jerinaq alaq? ²⁴No'j we kok b'i junoq k'amaja' kukoj rub'i' ri Cristo o k'amaja' kumaj usuk' sa' wa' yey kuto katajin alaq che ub'i'ixikil sa' ri uq'alajisam ri Dios che alaq; ruk' k'u ronoje ri' ri kab'i'ij alaq, kuna' rib' rire aj mak chwach ri Dios. ²⁵Kaq'alajin k'u ri' sa' ri k'o pa ranima' y jela' kaqaj umejelem, kuloq'nimaj uq'ij ri Dios y kub'i'ij paqatzij wi k'o ri Dios chixo'lib'al alaq.

Echiri' kaqamol qib', qa'ana ronoje chuchola'j

²⁶¿Sa' k'u ri' rusuk' ka'an alaq hermanos echiri' kamol ib' alaq? Utz we e k'o ri kakib'ixoj rub'i' ri Dios, e k'o ri kakiya k'utunik, e k'o ri keq'alajisan juna tzij re ri Dios. Utz we e k'o ri kech'a't pa juna chik ch'a'tem na kimajom taj yey e k'o ri keq'alajisan re wa ch'a'tem. 'Ana k'u alaq ronoje wa' re uk'iyib'al ri kib'inik kisilab'ik rutinamit ri Dios.

²⁷Y echiri' molom ib' alaq, utz we xa e ka'ib' o e oxib'oq kech'a't pa ch'a'tem na kamajtaj ta usuk'; y ki'ana k'u wa' pa jujun, na xa ta jumul. Yey kajawaxik k'o junoq kaq'alajisan re wa'. ²⁸Pero we chikixo'l ri hermanos kimolom kib' chiri' na jinta junoq kariqow uq'alajisaxik ri kakib'i'ij, mech'aw k'u ri'; xew chech'a'ta ruk' ri Dios pa kanima'. ²⁹Jek'ula', utz we xa e ka'ib' o e oxib'oq kakitzijoj sa' ri uq'alajisam ri Dios chike. Yey ri ketaw re lik kich'ob'o chi utz, we wa' e utzij ri Dios che rutinamit.

³⁰We k'o junoq katzijonik yey k'o kuq'alajisaj ri Dios che junoq chik tz'ulik, ri katzijonik e chutanab'a' ri kub'i'ij; tek'uchiri', ri jun chik utz kujeq ub'i'ixikil ri tzij xuq'alajisaj ri Dios che. ³¹Ma e taq ri ya'tal juna tzij re ri Dios chike, utz we chikijujunal kakiq'alajisaj wa', pero ki'ana k'u wa' pa jujun, na xa ta jumul, cha' jela' konoje k'o kakimaj che y kepixab'ax ruma.

³²E junoq ya'tal che kuq'alajisaj juna tzij re ri Dios, k'o puq'ab' ruchapab'exik wa'.^q ³³Ma ri Dios e Dios re utzil chomal, na re ta sachib'al na'oj.

Ek'u taqej alaq ri kaki'an taq rutinamit ri Dios echiri' kakimol kib'. ³⁴Rixoqib' mech'a'tik echiri' kamol ib' alaq pa rub'i' ri Cristo. Ma ri taqal chike rike e kakikoj tzij jela' pacha'

^q 14:32 Ri ke'elawi e chirajawaxik kuch'ob' raqan chi utz jampala' y su'anik kuq'alajisaj ri tzij uya'om ri Dios che.

ri kub'i'ij Rutzij Upixab' ri Dios. ³⁵Rixoqib' we k'o kakaj kaketa'maj, kitz'onoj k'u ri' chike ri kachijil chikocho, ma na ub'e taj kech'a't piglesia.^r

³⁶K'una chik'u'x alaq, na uk' ta alaq petinaq wi ri Tzij Pixab' re ri Dios y na xew ta uk' ralaq oponinaq wi. ³⁷We k'o k'u junoc che alaq kuch'ob'o kuriq uq'alajisaxik Rutzij ri Dios o lik kumaj usuk' runa'oj ri Dios, ri' chirajawaxik kareta'maj wa': Ri kantz'ib'aj che alaq, ronoje e Utzij Upixab' lo ri Qanimajawal. ³⁸Pero we k'o junoc na karaj ta kukoj wa nub'i'im loq, ruk' k'u rire k'o wi. ³⁹E uwari'che hermanos, ya'a ib' alaq che uq'alajisaxik ri tzij ya'om che alaq ruma ri Dios. Yey meq'atej alaq ri kech'a't pa jujun chik ch'a'tem ya'tal chike ruma ri Ruxlab'ixel ri Dios. ⁴⁰Xew k'u lik 'ana alaq ronoje chi utz y chucholaj e chirij ri taqalik ka'anik.

Re k'astajib'al re ri Qanimajawal Jesucristo

15 ¹Ek'u wo'ora, hermanos, kuaj kankuxtaj che alaq wa Utzilaj Tzij nutzijom chi che alaq; e ri xkoj alaq y chupa ne wa' tikil wi alaq. ²Ruma k'u wa Utzilaj Tzij, kariq alaq ri chomilaj k'aslemaal petinaq ruk' ri Dios we lik tikil alaq chupa wa nutzijom che alaq. No'j we na tikil ta alaq chupa, na jinta k'u xutiqoj ri' xkoj alaq rub'i' ri Cristo*. ³Ma ri nuk'utunik che alaq e ri xk'ut chwe ri'in, yey ruk'u'xib'al ri k'utunik e wa': Ri Cristo xkam ruma ri qamak jela' pacha' ri tz'ib'ital kan chupa Ruch'a'tem ri Dios. ⁴Yey Rire xmuqik pero churox q'ij xk'astaj lo chikixo'l ri ekaminaq, jela' pacha' ri tz'ib'ital kan chupa Ruch'a'tem ri Dios.^t

⁵Ri Jesús xuk'ut uwach chwach ri Cefas;^u tek'uchiri', chikiwach ri kab'lajuj utaqo'n.^v ⁶Tek'uchiri' xuk'ut uwach chikiwach uk'iyal hermanos echiri' kimolom kib', yey ri kajlib'al wa' kik'ow ne uwi' che ri wo'ob' ciento. Y chike wa' e k'i ri k'a e k'aslik, tob' e k'o jujun chike ya xekamik. ⁷Yey xuk'ut uwach chwach ri Jacobo; tek'uchiri' xuk'ut tanchi uwach chikiwach konoje rutaqo'n. ⁸K'isb'al chi k'u re, xuk'ut

^r 14:34-35 Wa' na e ta ke'elawi rixoq na utz taj kach'a't k'enoq piglesia. Ma ri Pablo kub'i'ij utz we rixoq ku'an q'alajisanik o ku'an orar echiri' kimolom kib' rutinamit ri Dios. 1Co. 11:5 ^s 15:3 Is. 53:5-12 ^t 15:4 Sal. 16:8-10 ^u 15:5 "Cefas": E jun chik ub'i' ri Pedro. ^v 15:5 Mt. 28:16-17; Mr. 16:14; Lc. 24:36; Jn. 20:19

uwach chinuwach ri'in, tob' pacha' in juna ralko ne' xalaxik na chupa ta ruq'ijol.^w

⁹Xuk'ut k'u uwach chinuwach ri'in, tob' ne lik na jinta ko nuwach chikiwach ri nik'aj chik utaqo'n ri Cristo, ma ri'in lik xeb'enuternab'ej ruk' k'axk'ob'ik rutinamit ri Dios, ri kikojom rub'i' ri Cristo. E uwari'che na taqal tane kab'i'x chwe in utaqo'n. ¹⁰Pero ruma ri unimal rutzil uk'u'x ri Dios wuk', ya'tal chwe in jun chike rutaqo'n ri Jesús. Yey wa unimal rutzil uk'u'x lik k'o xutiqoj ma ya'tal chwe más kinchakun chikiwach ri jujun chik utaqo'n; tob' wa' na in tane in 'anayom re, ma e 'anayom re ri rutzil uk'u'x ri Dios wuk'.

¹¹Tob' china k'u ri ka'anaw ri chak, we e ri'in o e rike, pero xa jun rutzijoxik kaqa'ano; yey e ne wa' ri kojom ralaq.

Ri k'astajib'al ke ri ekaminaq

¹²We kaqatzijoj k'u ruk'astajib'al ri Cristo chikixo'l ri ekaminaq, ¿su'chak k'u ri' k'a e k'o jujun che alaq kakib'i'ij na jinta k'astajib'al chike ri ekaminaq? ¹³Ma we ta e la' na jinta k'astajib'al chike ri ekaminaq, e ke'elawi ri' na xk'astaj ta ri Cristo. ¹⁴Yey we ri Cristo na xk'astaj taj, na jinta kutiqoj ri' ri kaqatzijoj y na jinta ne kutiqoj ri' ri kub'ulib'al k'u'x alaq ruk' Rire. ¹⁵Yey we na jinta junoq kak'astaj lo chikixo'l ri ekaminaq, ri' koju'an xa oj aj raq'ul chirij ri Dios ma xqab'i'ij Rire xuk'astajisaj lo ri Cristo. ¹⁶Ma we ta e la' na kek'astaj ta ri ekaminaq, na xk'astaj tane ri' ri Cristo. ¹⁷Yey we ri Cristo na xk'astaj taj, na jinta kutiqoj ri' ri kub'ulib'al k'u'x alaq ruk' y k'a sachinaq ne alaq ri' pa mak. ¹⁸Yey we ta e ri', ri xekamik kikojom b'i rub'i' ri Cristo, xa jumul ri' xsach kiwach. ¹⁹Ek'u ri'oj, ri qakojom rub'i' ri Cristo, we ta xew wara che ruwachulew k'o qoye'em che Rire, ri' chike konoje ri tikawex che ruwachulew e ri'oj ri más b'isob'al uwach ri qak'ulumam.

²⁰Pero na e ta k'u ri', ma ri Cristo paqatzij wi xk'astajik. Yey e Rire ri nab'e xk'astaj lo chikixo'l ri ekaminaq, y wa' e k'utub'al re k'o k'astajib'al chike ri ekaminaq. ²¹Ma jela' pacha' ri kamik xok kuk' konoje ri tikawex ruma jun chi achi, wa' e ri nab'e tikawex; jek'uri'la' ri k'astajib'al ke ri ekaminaq e ruma jun chi Achi, wa' e ri Cristo. ²²Qonoje k'u ri' ri oj

^w 15:8 Ri Pablo na xukoj ta rub'i' ri Cristo junam kuk' ri nab'e e taqo'n. Hch. 9:3-6; 1Co. 9:1

tikawex xa kojkamik ma junam qawach ruk' ri Adán, ma oj aj mak jela' pacha' rire; yey qonoje k'u ri oj re ri Cristo, kaqariq jun chomilaj k'aslemal na jinta utaqexik. ²³ Pero ri k'astajib'al qe ri'oj, e ku'ana na chupa ruq'ijol. Ma ri nab'e xk'astajik e ri Cristo, yey we xk'un tanchi Rire, k'a tek'uchiri' koj'astaj janipa ri oj re Rire.

²⁴ Ruk' k'u ruk'unik ri Cristo, kak'un ri k'isb'al q'ij. Yey ku'ana wa' echiri' ri Cristo kusachisaj kiwach konoje ri kech'o'jin chirij; wa' e ri e taqanelab', ri k'o kiwach y ri k'o kichuq'ab'. Y kuya na k'u ronoje ri' ri taqanik puq'ab' ri Qaqaw Dios. ²⁵ Ma lik chirajawaxik ri Cristo kataqan na puwi ronoje, keb'uya na k'u chuxe' ri raqan konoje ri kech'o'jin chirij. ²⁶ Y k'isb'al k'u re, e kasachisax uwach ri kamik.^x ²⁷ Ri Dios uya'om chi ronoje puq'ab' Ruk'ajol, ma tz'ib'ital kanoq: «Ronoje taq k'u ri' ri k'olik, xya la puq'ab'»^y kacha'. Pero echiri' kub'i'ij «ronoje», wa' na e ta ke'elawi ri Dios uya'om rib' puq'ab' Ruk'ajol, ma e ne ri Dios xya'w ronoje puq'ab' Ruk'ajol. ²⁸ Y echiri' ronoje k'o chi chuxe' ri raqan Ruk'ajol ri Dios, Rire kuya tanchi na ronoje puq'ab' Ruqaw, ri xya'w re ronoje che; y jela' ri Dios kak'o'ji' puwi ronoje ri k'olik.

²⁹ Yey we na jinta k'astajib'al ke ri ekaminaq, ¿su'chak k'u ri' e k'o jujun chixo'l alaq kakik'ul ri bautismo* pa kib'i' ri ekaminaq chik? ¿Sa' kutiqoj ri' chike kaki'an wa'? ³⁰ Yey we na jinta k'astajib'al chiqe, ¿sa' ne kutiqoj ri' xaqi katewun ri kamik paqawi' ri'oj ruma kaqatzijoj ri Utzilaj Tziz? ³¹ Paqatzij wi hermanos, lik kinki'kot uma ralaq, ma wuma ri'in kojom alaq rub'i' ri Qanimajawal Jesucristo. Ruma k'u la' na kinok ta il che ri kamik katewun panuwi' ronoje q'ij. ³² Chila' Éfeso lik xinch'o'jin kuk' “itzel taq awaj”.^z We ta na jinta nuk'aslemal chila' chikaj, ¿sa' k'u kutiqoj ri' kank'ulumaj taq wa' che ruwachulew? We ta na kek'astaj ta ri ekaminaq, k'o kutiqoj ne ri' ri tziz kab'i'ixik:

Chojwo'qoq, chojq'ab'aroq

ma xa kojkamik

Is. 22:13

kacha'.

^x 15:26 “Ri kamik”: Pa ri ch'a'tem griego kub'i'ij ri kamik e jun “aj retzelal k'u'x”. Kub'i'ij wa' ma lik xib'ib'al uwach yey na jinta k'o kajawan re.

^y 15:27 Sal. 8:6 ^z 15:32 “Itzel taq awaj”: Laj e taq ri winaq itzel kik'u'x xeyakataj chirij ri Pablo.

³³Masokotaj k'u alaq ri' ruk' wa'; ma e pacha' ri jun tzij jewa' kub'i'ij: «We juna achi jusuk' ub'inik usilab'ik kerachb'ilaj ri na jusuk' ta kina'oj y na chom ta kech'awik, ri' kayojtaj ri saqil ub'inik usilab'ik»^a kacha'. ³⁴Lik k'u chirajawaxik kak'un saq chiwach ralaq y mamakun chi alaq. Y cha' kak'ix k'ana alaq che, kamb'i'ij wa' che alaq: K'a e k'o ne jujun che alaq na keta'am ta uwach ri Dios.

Su'anik kek'astaj ri ekaminaq

³⁵Laj ne k'o junooq ku'an wa tz'onob'al: «¿Su'anik kek'astaj ri ekaminaq? ¿Sa' ri kicuervo we xek'astajik?» kacha'.

³⁶Ri katz'onow re wa', lik q'alaj na kumaj ta usuk' puwi ri k'astajib'al. Ma ri k'astajib'al e pacha' juna ija'. Echiri' katikik, nab'e na kachaqijik; k'a tek'uchiri' katuxik. ³⁷Yey ri katikik, tob' ija' re trigo o juna chik tiko'n, na junam ta chi katzu'nik echiri' kel loq, ma rija' lik junwi katzu'n chwa rutux. ³⁸Ri Dios ku'an che ri tiko'n kab'ojanik jela' pacha' ri karaj Rire, y chujujunal uwach taq rija' ku'an che jela' pacha' ri taqal che.

³⁹K'i taq kiwach ri e k'o che ruwachulew. Jela' pacha' ri tiko'n junwi, jek'ula' taq ri k'o kiti'jil, na junam ta kiwach. Ma junwi ri kiti'jil ri tikawex y junwi ri kiti'jil ri chikop; jek'ula' junwi ri kiti'jil ri kar yey junwi ri kiti'jil rawaj kexik'ik'ik.

⁴⁰K'o k'u e 'anatalik e kiwach e k'o chikaj, yey k'o e 'anatalik e kiwach e k'o che ruwachulew. Ma junwi ri kichomalil ri e k'o chikaj chwa ri kichomalil ri e k'o che ruwachulew. ⁴¹Taq ri e k'o chikaj, konoje kewonik, pero na junam ta ri kiwonib'al. Ma ruwonib'al ri q'ij junwi chwa ruwonib'al ri ik' y ri ch'umil. Yey chikijujunal ch'umil junwi taq ne ri kichomalil.

⁴²Ri kuk'ut wa jun k'amb'al na'oj puwi rija' e wa': Ri qacuerpo che ruwachulew junwi chwa ri kaya' chiqe chiqawach apanoq. Echiri' kojkamik, ri qacuerpo kamuqik y kaq'ayik. Yey echiri' koj'astajik, lik junwi ri qacuerpo, ma wa' na kakam ta chik. ⁴³Ri qacuerpo echiri' kamuqik, na jinta k'ana uwach. No'j we xk'astaj lo che ri kamik, ku'ana lik k'o uwach. Jek'ula' echiri' kamuq ri qacuerpo, na jinta k'ana uchuq'ab'; no'j we xk'astaj loq, ku'ana lik k'o uchuq'ab'. ⁴⁴Ri qacuerpo echiri' kamuqik, xa re ruwachulew; no'j echiri'

^a 15:33 Pr. 13:10; 28:7

kak'astaj lo che ri kamik, ku'ana jun cuerpo lik rewi re ri k'aslemal chila' chikaj. Ma jela' pacha' wa qacuerpo lik rewi re ri qak'aslem wara che ruwachulew, jek'ula' kajawax jun qacuerpo lik rewi re ri qak'aslemal chila' chikaj.

⁴⁵Ma tz'ib'ital kan chupa Ruch'a'tem ri Dios: “Echiri' x'an ri nab'e achi Adán, xya' uk'aslem.”^b No'j ri “uka'm Adán” (wa' e ri Cristo) e aj ya'l ri chomilaj k'aslemal na jinta utaqexik. ⁴⁶Ri qacuerpo xya' nab'e, xa e re ruwachulew. Chiqawach k'u apanoq kaya' jun cuerpo chiqe lik rewi re ri qak'aslemal chila' chikaj. ⁴⁷Ri nab'e achi e re ruwachulew, ma x'ani' ruk' ulew. Pero ruka'm achi, wa' e ri Qanimajawal Jesucristo, e re chikaj ma chila' petinaq wi. ⁴⁸Wo'ora ri qacuerpo e pacha' rucuerpo ri nab'e achi, xa re ulew; no'j echiri' koj'astaj lo chupa ri kamik, ri cuerpo kaya' chiqe e pacha' ri cuerpo k'astajinaq re ri Jun xpe chila' chikaj. ⁴⁹Y tob' wo'ora ri qacuerpo xa e pacha' re ri jun achi 'anom ruk' ulew, kopon na k'u ri q'ij ri qacuerpo ku'ana jela' pacha' re ri Jun xpe chila' chikaj.

⁵⁰Kamb'i'ij k'u che laq hermanos, ri'oj na utz taj kojok pa rutaqanik ri Dios chila' chikaj ruk' wa cuerpo re ruwachulew, ri xa kakamik; ma wa' na taqal ta che ri qak'aslemal na jinta utaqexik.

⁵¹Tape laq, ma kanq'alajisaj chiwach laq ri na eta'matal ta lo ojertan. Ri oj re ri Cristo, na qonoje taj kojkamik, pero qonoje kajalk'atix uwach ri qacuerpo echiri' ri Cristo kak'un tanchik. ⁵²Wa' xa pa joq'otaj ku'ano, e pacha' echiri' junoq kuyupij ruwach. Echiri' katataj k'u ri k'isb'al uch'awib'al ri trompeta, xaqik'ate't kek'astajisax lo ri ekaminaq ruk' jun cuerpo na kakam ta chik; yey janipa k'u ri oj k'aslik, kajalk'atix uwach ri qacuerpo. ⁵³Ma ri qacuerpo wo'ora xa kakamik. Lik chirajawaxik k'ut kajal uwach ruk' jun na kakam ta chik. ⁵⁴Ek'uchiri' kaya' ri qacuerpo na kakam ta chik, k'a e ri' ku'ana na ri tz'ib'ital kan pa Ruch'a'tem ri Dios:

Xsach k'u uwach ri kamik,

ma ri k'aslemal xuch'ij uch'uq'ab'.

Is. 25:8

⁵⁵Yey kub'i'ij che ri kamik:

¿Pa k'o wi ri' rach'uq'ab' wo'ora?

¡Na jinta chik!

^b 15:45 Gn. 2:7

Ma na jinta chi achuq'ab' paqawi' re ka'an k'ax chiqe,
xatu'an jela' pacha' ri aqaj echiri' na jinta chi uxul re
kati'o'nik

Os. 13:14

kacha'.

⁵⁶Ma e ri mak kuya lo uchuq'ab' ri kamik cha' ku'an k'ax chiqe. Yey e ruma ri mak kaqa'ano, kaq'alajinik taqal chiqe kaq'at tzij paqawi' ruma xqapalajij Rutzij Upixab' ri Dios. ⁵⁷Pero xa maltiox k'u che ri Dios, ma Rire kuya chiqe kaqach'ij uchuq'ab' ri mak ruma ri Qanimajawal Jesucristo. ⁵⁸E uwari'che alaq nu hermanos, ri lik k'ax kann'a' alaq, lik tikila alaq jusuk' y maya k'u alaq luwar che ritzel kuch'ij chuq'ab' alaq. E lik ya'a ib' alaq che u'anik ruchak ri Qanimajawal, ma eta'am chi alaq lik k'o kutiqoj ronoje ri chak ka'an alaq pa rub'i'.

Ri qasa'n kataq b'i chike rutinamit ri Dios

16 ¹Chwi k'u ri qasa'n katajin alaq che umolik re to'b'al ke ri hermanos,^c kamb'i'ij k'u che alaq: Jela' 'ana alaq che pacha' rumolik ximb'i'ij chike riglesias e k'o Galacia.

²Ronoje taq nab'e q'ij che ri semana, chijujunal alaq kesaj alaq ri qasa'n alaq e chirij ri kach'ak alaq y kak'ol k'u alaq ri'. 'Ana alaq wa' cha' we xinopon ri'in, na jinta chi qasa'n kamol alaq, ma k'olotal chik. ³Y we xinopon k'ut, keb'enutaq b'i Jerusalem ri hermanos kacha'i' uma ralaq che ujachik ri qasa'n y kanya b'i jun carta chike puwi wa'. ⁴Y we kajawaxik kin'ek ri'in kuk', junam ne ri' koj'ek.

Ri b'enam karaj ku'an ri Pablo

⁵Kinopon na uk' alaq, pero nab'e na kinik'ow pa taq riglesias e k'o Macedonia; tek'uchiri' kinopon chila' Corinto. ⁶Yey laj ne kinkanaj kan uk' alaq y kinnajtir chiri' ma kanwoy'ej na kik'ow ruq'ijol echiri' k'ax tew y k'o jab', y jela' utz kinto' b'i alaq echiri' kanmaj tanchi ub'i nub'e. ⁷Ma ri'in na kuaj taj kinik'ow uk' alaq xa pa k'alalem; kuaj kink'o'ji' uk'iyal q'ij uk' alaq, we e karaj ri' ri Qanimajawal. ⁸Pero k'amaja' kin'ek ma kuaj kink'o'ji' na wara Éfeso pa ri nimaq'ij re Pentecostés. ⁹Na kuaj ta k'u kinel b'i wara wo'ora, ma ri

^c 16:1 Wa qasa'n e to'b'al ke ri hermanos e k'o pa k'ax chila' Jerusalem. Ro. 15:26; 2Co. 8—9

chak ya'om chinuwach lik nim y lik utz elinaq, yey ruma ne wa' lik e k'i ri eyaktajinaq chwij.

K'isb'al Pixab'anik che riglesia k'o Corinto

¹⁰We xopon ri Timoteo uk' alaq, k'ulu alaq chi utz cha' kak'oji' uk' alaq chi utzil chomal; ma rire jela' pacha' ri'in, junam kojchakun pa ruchak ri Qanimajawal. ¹¹E uwari'che, na utz taj we k'o junooq che alaq kuk'aq b'i uq'ij rire; e to'o alaq che rupetik cha' kumaj tanchi lo ub'e chi utzil chomal, ma ri'in woye'em katzelej lo wuk' junam kuk' ri jujun chik hermanos.

¹²Chwi k'u ri hermano Apolos, ri'in lik xinelay che cha' kerachb'ilaj b'i ri hermanos keb'ek chila' uk' alaq, pero na xraj ta k'enoq xe'ek wo'ora. K'o juna q'ij la' echiri' kaya'taj che kopon uk' alaq.

¹³Lik chajij ri b'inik silab'ik alaq, tikila alaq chi utz chupa ri kub'ulib'al k'u'x alaq ruk' ri Dios, lik chuq'ub'ej ib' alaq chwach ri Dios y mok k'u xi'in ib' uk' alaq. ¹⁴Janipa ri ka'an alaq, 'ana alaq ronoje ruk' rutzil k'u'xaj.

¹⁵Hermanos, eta'am chi alaq ri hermano Estéfnas kuk' rufamilia e rike ri nab'e xkikoj rub'i' ri Cristo* chixo'lib'al alaq chila' Acaya,^d yey rike lik kiya'om kib' che kito'ik taq ri hermanos. ¹⁶Ek'u kuaj ri'in e kataqej alaq janipa ri kakib'i'ij che alaq; jek'ula' ri' 'ana alaq chike konoje ri e jela' pacha' rike, ma rike e to'b'el y lik kiya'om kib' pa ruchak ri Dios.

¹⁷Lik xinki'kot ruk' ri kik'unik ri Estéfnas, ri Fortunato y ri Acaico, ma rike e petinaq Corinto pak'axel ralaq; ek'u kann'a ri'in e pacha' xk'un ralaq wuk'. ¹⁸Ma rike lik xkinimarisaj nuk'u'x ri'in y jenela' xki'an che ralaq. Taqal k'u ri' kayak kiq'ij konoje ri kaki'an jela' pacha' rike.

¹⁹Ri hermanos e k'o pa taq riglesias re Asia kakiya pan rutzil wach alaq. Ri hermano Aquila y ri hermana Priscila kuk' konoje ri kakimol kib' chikocho, lik kakiya pan rutzil wach alaq pa rub'i' ri Qanimajawal Jesucristo. ²⁰Yey konoje ri hermanos wara kakiya pan rutzil wach alaq. Ya'a k'u rutzil wach alaq chiwach alaq ruk' jun saqil tz'ub'uj chi'aj^e chwach ri Dios.

^d 16:15 Corinto e jun tinamit k'o pa ri luwar re Acaya. ^e 16:20 "Jun saqil tz'ub'uj chi'aj": Ri Pablo jewa' xub'i'ij ma rike e kaki'an wa' chikiwach echiri' kakiya rutzil kiwach.

²¹Wo'ora e ri'in in Pablo, in ri kintz'ib'an re wa rutzil wach alaq ruk' ri nuq'ab'.

²²¡Ya kak'un lo ri Qanimajawal Jesucristo! Janipa k'u ri na k'ax ta kakina' Rire, k'o chi ri q'atb'al tzij re ri Dios pakiwi'.

²³K'ulu alaq ri unimal rutzil uk'u'x ri Qanimajawal Jesucristo.

²⁴Lik k'ax kannal onoje alaq pa rub'i' Rire. Amén*.